

**LASTEN JA NUORTEN
HYVINVOINTISUUNNITELMA
vuosi 2016 - 2018**

PoSan alueen kunnille

Honkajoki
Jämijärvi
Kankaanpää
Karvia
Pomarkku
Siikainen

PoSan yhtymähallitus hyväksynyt 26.1.2017 § 11

Honkajoen kunnanvaltuusto
Jämijärven kunnanvaltuusto
Kankaanpään kaupunginvaltuusto
Karvian kunnanvaltuusto
Pomarkun kunnanvaltuusto
Siikaisten kunnanvaltuusto

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	3
2. SUUNNITELMAN TAVOITTEET.....	5
3. LASTEN, NUORTEN KASVUOLOJEN JA HYVINVOINNIN NYKYTILA.....	7
4. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT JA KORJAAVAT PALVELUT.....	8
5. LASTENSUOJELUN TARVE JA KUSTANNUKSET.....	9
6. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN KEHITTÄMISKOHTEET	10
6.1. Kuntakerrokset.....	10
6.2. Lapsille ja nuorille suunnattu nettikysely.....	11
6.3. PoSan ja kuntien työntekijöille suunnattu nettikysely.....	12
7. SATASOTE HANKKEEN LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN TYÖRYHMÄN TYÖSKENTELY.....	14
8. SOSIAALIHUOLLON, TERVEYDENHUOLLON, VARHAISKASVATUKSEN JA PERUSOPETUKSEN HAASTEET.....	15
8.1. Sosiaalihuollon / lastensuojelun haasteet	15
8.2. Terveystieteiden haasteet.....	16
8.3. Varhaiskasvatuksen haasteet.....	17
8.4. Perusopetuksen haasteet.....	18
8.5. Nuorisotyön haasteet.....	18
9. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET, PALVELUJEN TULEVA KEHITYS.....	20
10. LOPUKSI.....	21
11. LIITTEET.....	22
12. LÄHTEET.....	35

1. JOHDANTO

Vuoden 2008 alusta voimaan tulleen lastensuojelulain mukaan kunnan tai useamman kunnan on yhdessä laadittava suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi (LsL 417/2007, 12 §). Suunnitelma on lakisääteinen väline ohjata, johtaa ja kehittää lasten ja nuorten hyvinvointityötä kunnassa. Se on osa kunnan vakiintunutta toiminnan suunnittelun, toteuttamisen sekä arvioinnin vuosirytmää.

Suunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkastetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelman ohjausvaikutusta korostaa se, että sen sisältö, kehittämistoimet ja voimavaraehdotukset on otettava huomioon laadittaessa kuntalain (L 635/1995) mukaista kunnan talousarviota ja –suunnitelmaa eri vuosille.

Suunnitelma kattaa laajasti eri toimialojen toiminnan ja palvelut, mitkä liittyvät lasten ja nuorten kasvuoloihin ja heidän hyvinvointiinsa. Suunnitelma varmistaa, että kunnan lasten hyvinvointiin liittyvä toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista sekä pitkäjänteistä, ja että se perustuu yhteistoimintaan ja kumppanuuteen. Suunnitelmassa päätöksentekijät määrittävät kunnan lapsi- ja lastensuojelupolitiikan keskeiset sisällöt ja painopisteet sekä varaavat toiminnan ja sen kehittämisen edellyttämät voimavarat. Palvelujärjestelmässä vastaavat johtajat varmistavat lasten ja perheiden tarpeiden mukaisesti kehittyvän palveluvalikon ja palvelujen toimivuuden sekä huolehtivat riittävästä asiakastyön tukijärjestelmästä. Suunnitelma tukee käytännön asiakastyötä niin, että jokaisen lapsen palveluprosessia voidaan toteuttaa lapsen näkökulmasta ja hänen asiakassuunnitelmassaan määritellyllä tavalla.

Suunnitelman tulee lain mukaan sisältää kunnan määrittämältä suunnittelukaudelta tiedot

- a) lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta,
- b) lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista,
- c) lastensuojelun tarpeesta kunnassa,
- d) lastensuojeluun varattavista voimavaroista,
- e) lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä,
- f) yhteistyön järjestämiseksi eri viranomaisten sekä lapsille että nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä sekä
- g) suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta. (Kuntainliitto 2008; Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa, opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan, osa 1. Suunnitelman valmistelu.)

PoSan perhepalvelujen päällikkö Kaija Järvi-Karttunen lähetti alkuvuodesta 2016 PoSan kuntien kunnanjohtajille, sivistysjohtajille, kunnanvaltuustojen ja sivistyslautakuntien puheenjohtajille kutsun saapua aiemmin voimassa olleen suunnitelman päivityksen aloituskokoukseen. Kokouksessa määriteltiin ns. työryhmä, joka alkoi työstää suunnitelman kuulemisosiota. Työryhmään kuuluvat päivähoidon osalta Kankaanpäästä Maria Saimala, nuorisotyön osalta Mervi Alitalo ja Noora Kuuskoski, perusopetuksen osalta Pomarkusta Jussi Heervä ja Siikaisista Jari Tuuri, Karvian ja Jämijärven työ- ja luottamustehtävissä toimiva Jonna Haavisto, Honkajoen nuorisotoimen osalta

Minna Kurki, PoSan hallinnon osalta aiemmin Esa Hakala ja hänen tilallaan Jaana Männikkö, perusterveydenhuollon osalta Päivi Rouhelo sekä sosiaalitoimen osalta Marika Vanhatuuna.

Kuultaviksi kutsuttiin kuntakierrosten myötä kaikkien kuntien kuntalaiset. Kuntakierrosten kuulemiset toteutuivat touko-kesäkuussa 2016. Lisäksi lapsia ja nuoria sekä kuntien että PoSan työntekijöitä kuultiin nettikyselyn muodossa. Kuntakuulemiset ja nettikyselyt toteutettiin yhtenäisellä lomakepohjalla (Liite 1).

Perhesosiaalityön päällikkö Kaija Järvi-Karttunen jäi eläkkeelle 30.10.2016. Tämän jälkeen hallinnollisten tehtävien osalta Järvi-Karttusen tehtäviä on jatkanut marras- ja joulukuun 2016 ajan aikuispalvelujohtaja Tapani Santavirta sekä asiakastyöhön liittyviä tehtäviä aikuissosiaalityön päällikkö Anna Isoviita. Santavirta on ilmoittanut 28.11.2016 työryhmälle sähköpostitse, että työryhmä voi edelleen jatkaa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työstämistä niin, että työ saadaan valmiiksi.

2. SUUNNITELMAN TAVOITTEET

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman lainsäädännöllinen perusta on laaja. Kansainväliset sopimukset ja Suomen perustuslaki velvoittavat turvaamaan lapsen oikeudet ja ottamaan huomioon lapsen edun kaikissa yhteiskunnan toiminnoissa. Lapselle ja nuorelle on perustuslain mukaan oikeus kansalaisuuteen, oikeus osallistumiseen, oikeus oppimiseen, oikeus palveluihin sekä huolenpitoon sekä oikeus erityiseen suojeluun.

Kunnan suunnitelman tehtävänä on edistää lapsen perustuslaillista ja kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia sekä omalta osaltaan toimeenpanna kansallisia ohjelmia (KASTE, OPM, jne.). Lastensuojelulaki kokee laajasti kuntaa ja kunnan eri toimialoja. Vastuu lasten hyvinvoinnista on vanhempien, eri viranomaisten sekä lasten kanssa toimivien; ja siten laajasti yhteinen. Kunnan keskeiset tehtävät voidaan jakaa kolmeen ryhmään: 1) kunnassa asuvien lasten kasvuolojen kehittäminen ja ongelmien vähentäminen sekä ehkäiseminen; 2) lasten vanhempien ja lasten kasvatuksesta huolehtivien muiden kasvattajien tukeminen ja ehkäisevä lastensuojelu sekä 3) lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun järjestäminen. (Kuntaliitto 2008; Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa, Opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan, Osa 1. Suunnitelman valmistelu, s. 5).

Suunnitelman tulee edistää lastensuojelulain keskeisiä tavoitteita. Näitä ovat

- lapsen ja nuorten osallisuuden ja oikeuksien varmistaminen sekä työskentelyn lapsilähtöisyys (mm LsL 1 §, 4 § ja 5 § ja 8 §, 20 § myös nuorisolaki 8 §).
- ehkäisevän lastensuojelun ja varhaisen tuen vankistaminen koko kunnan ja lapsen kanssa toimivien yhtenäisenä tehtävänä. Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta (LsL 3 §).
- lasten ja yksittäisen lapsen kasvuolojen turvallisuuden sekä palvelujen kehittäminen tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (LsL 7 § ja 8 §).
- lastensuojelun tukitoimien laadun ja vaikuttavuuden varmistaminen lapsen ja perheen tarpeiden mukaisesti (LsL 11 §, myös 9 §, 10 § ja 15 §).
- lapsen vastuutyöntekijän eli sosiaalityöntekijän työskentelyn tukeminen (mm. 14 §).

Kunta vastaa siitä, että ehkäisevä lastensuojelu sekä lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelun järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaiseksi kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää (LsL 11 §). Kunnan on otettava selvää näistä tarpeista. Erityisen tärkeää on, että ehkäisevässä lastensuojelua tulee toteuttaa paitsi kunnan muissa peruspalveluissa myös lastensuojelussa. (Kuntaliitto 2008; Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa, Opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan, Osa 1. Suunnitelman valmistelu, s. 5-7.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on valtuustotason päätös. Valtuustolle valmisteltavista asioista vastaa kunnanhallitus. Suunnitelma on osa vakiintunutta kunnan suunnittelun, päätöksenteon ja arvioinnin vuosikiertoa. Lakisääteisen suunnitelman laadinta, sen toteuttaminen ja onnistumisen arviointi sekä kehittämisehdotusten tekeminen tulee olla liittyneenä osaksi vakiintunutta kunnan vuosikiertoa.

Lasten hyvinvointia ja lastensuojelua koskevien visioiden ja strategioiden tulisi sisältyä pitemmän aikajänteen kuntastrategiaan, joka yleensä laaditaan vähintään valtuustokauden

mittaiselle ajanjaksolle. Lisäksi kunnat laativat yhteisiä seutu- tai laajempia alueellisia strategioita, joihin sisältyy lapsia, nuoria ja perheitä koskevat palvelut sekä kasvuolojen kehittäminen. Näiden lisäksi kunnilla voi olla erityisiä ohjelmia, joiden sisältö voi olennaisesti liittyä lasten hyvinvointiin ja palveluihin, kuten varhaiskasvatussuunnitelma, nuorisopoliittinen ohjelma, hyvinvointistrategia, mielenterveys- ja päihdestrategia, henkilöstöstrategia ja palvelustrategia. Eri ohjelmien tavoitteiden ja toimenpide-ehdotusten yhteensovittaminen on välttämätöntä. (Kuntaliitto 2008; Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa, Opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan, Osa 1. Suunnitelman valmistelu, s. 13.)

PoSan osalta mielenterveys- ja päihdesuunnitelma on 2016 – 2018 on hyväksytty PoSan yhtymähallituksessa 23.6.2016 § 64 ja on toimitettu kuntiin hyväksyttäväksi.

Kuntien varhaiskasvatussuunnitelmia sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmia laadittaessa tulee lainsäädännön lisäksi ottaa huomioon muut paikallisella tasolla laadittavat suunnitelmat, kuten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2016. Suunnitelmia laadittaessa otettiin huomioon edellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Uudet varhaiskasvatussuunnitelmat otetaan kunnissa käyttöön 1.8.2017 ja niitä laadittaessa otetaan huomioon uusi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma.

3. LASTEN, NUORTEN KASVUOLOIT JA HYVINVOINNIN NYKYTILA

Lapsiin ja nuoriin sekä heidän elinoloihin liittyvää tutkimus- ja selvitystyötä tehdään Suomessa paljon. Tutkimuksien haasteena on kuitenkin kokonaisuuksien hahmottaminen, koska usein yksittäiset tutkimukset ja selvitykset ovat teemoiteltu ja fokusoitu tarkasti tiettyihin tutkimuskohteisiin. Laajat, esimerkiksi nuoruutta ilmiönä tai nuoruutta ja hyvinvointia tarkastelevat tutkimukset ovat harvinaisempia, joskin niitäkin kyllä löytyy.

Vuosittain eri teemalla toteutettava Nuorisobarometri on yksi tapa tarkastella teemoittain nuoruutta ja siihen liittyviä asioita. Nuorisobarometri mittaa suomalaisten 15-29 -vuotiaiden nuorten arvoja ja asenteita. Vuoden 2015 Nuorisobarometrin teemana oli nuorten arjenhallinta. Sitä aikaisempien vuosien teemat käsittelivät mm. nuorten hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta. Nuorisobarometrien vahvuuksina on, että ne antavat hyvin seikkaperäistä tietoa ko. teemoista.

Vuosittaista – tai parin vuoden välistä – seurantatietoa tuottavat sekä THL:n Kouluterveyskysely että Lounais-Suomen alueella vuonna 2008 aloitettu Luuppi-kysely. Kuntakohtaisia ja säännöllisesti tuotettua lasten ja nuorten koettua hyvinvointitietoa haluaville ainoa vaihtoehto on THL:n toteuttama Kouluterveyskysely. Kouluterveyskysely toteutetaan kunnissa joka toinen vuosi. Kouluterveyskyselyn kuntakohtaiset ja vuosittaiset tiedot on kaikkien saatavilla THL:n ylläpitämästä SotkaNet -verkkopalvelusta.

Syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja ulkopuolisuuden vähentämiseksi on aika ajoin ehdotettu oppivelvollisuusiän nostoa yhdellä vuodella. Taustalla on oletus, että siirtymä peruskoulusta jatko-opintoihin on nuorille kaikkein kriittisin vaihe. Tutkimukset osoittavat, että Ilman työ-, koulutus- tai harjoittelupaikkaa olevat 17-18-vuotiaat nuoret (NEET-status) ovat suuremmassa vaarassa jäädä kokonaan jatkokoulutuksen ulkopuolelle.

Satakunnan ja Varsinais-Suomen nuorten elinlokatsaus eli tilastokoosten nuorisopalveluista sekä nuorten arjesta ja hyvinvoinnista on tulossa julkaistavaksi. Tilastokoosteen on laatinut Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy. Koosteessa on käsitelty seuraavat Satakuntalaisiin nuoriin liittyvät teemat: Nuoret Satakunnassa, kuntien nuorisotyön palvelut ja resurssointi, nuorisotoimen palvelut Satakunnassa, nuorisotilat, etsivän nuorisotyön resurssit, nuorten työpajatoimintaan myönnettävät avustukset, lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan valtionavustus, nuorten arki terveys ja hyvinvointi sekä elinolot tilastojen kertomana, nuorten vapaa-aika ja harrastukset, koulu nuorten kokemana, kouluterveyskysely nuorten koetun terveyden ja hyvinvoinnin kuvaajana, nuorisotyöttömyys Satakunnassa, nuoret ja rikollisuus, nuorten ulkopuolisuus sekä tulevaisuus. (Satakunnan ja Varsinais-Suomen nuorten elinlokatsaus eli tilastokoosten nuorisopalveluista sekä nuorten arjesta ja hyvinvoinnista on tulossa julkaistavaksi. Tilastokoosteen on laatinut Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy, 2016.)

4. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT JA KORJAAVAT PALVELUT

PoSan toimintaa säätelee hallintosääntö, mitä on hyväksytty 19.3.2015 alkaen. Lasten ja nuorten palvelujen osalta perhepalvelut jakaantuvat hyvinvointia edistäviin palveluihin (210), vanhemmuutta tukeviin palveluihin (220) sekä lastensuojelun sijoituspalveluihin (230). Hyvinvointia edistävät palvelut koostuvat perheiden ja alle kouluikäisten peruspalveluista (2110, neuvolatoiminta), koululaisten ja opiskelijoiden peruspalveluista (2120, koulu- ja opiskeluterveydenhoito) sekä perheneuvolan palveluista (2130, perheneuvonta). Vanhemmuutta tukevat palvelut ovat perheoikeudelliset palvelut (2205, lastenvalvojan toiminta), vanhemmuutta tukevat ShL:n ja LsL:n mukaiset avohuollon palvelut (2219) sekä lastensuojelutarpeen selvittäminen (2220). Lastensuojelun sijoituspalveluja ovat perhehoito (2310), laitoshoido (2320) ja jälkihuolto (2330).

PoSan vuoden 2015 tilinpäätöksen tasekirjan mukaan perhepalvelujen tulosalue vastaa alle 21-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen ja perhesuunnittelua tarvitseville, alle 45-vuotiaille tuotettavista ja järjestettävistä hyvinvointia edistävästä ja korjaavista peruspalveluista. Uudistunut sosiaalihuolto-laki (ShL, 20.3.2015 / 269) tuli voimaan 1.4.2015. Laki koskee mm. lapsiperheiden kotipalvelua, tukihenkilö- ja tukiperhepalvelua, perhetyötä ja muista perheiden palveluja, jotka eivät edellytä lastensuojelun asiakkuutta. Lapsiperheiden kotipalvelun osalta laki tuli voimaan 1.1.2015. Sosiaalihuoltolain muutokseen sykronisoitiin mm. Terveystieteiden ja Oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutokset.

Kunnallista perusopetuslain, varhaiskasvatuslain ja nuorisotyötä koskee alan lainsäädäntö. Varhaiskasvatuslaki 1973/36, perusopetuslaki 1998/628 ja nuorisolaki 2006/72 uudistuksineen ohjaavat ko. palvelualueen toimintaa.

5. LASTENSUOJELUN TARVE JA KUSTANNUKSET

Vuoden 2015 perhepalvelujen toteuma on seuraavanlainen:

PoSa palvelusopimus	-									31.12.2015	
Perhepalvelut										tammi-joulukuu 2015	
	Menot	Tulot	Netto	Honkajoki	Jämijärvi	Kankaanpää	Karvia	Siikainen	Pomarkku		
2110	954 052 €	18 754 €	935 298 €	84 669 €	93 202 €	529 018 €	80 075 €	53 821 €	94 514 €		
2120	641 363 €	11 066 €	630 297 €	42 719 €	59 457 €	343 003 €	68 451 €	41 720 €	74 946 €		
2130	291 657 €	4 517 €	287 140 €	35 014 €	17 231 €	179 756 €	21 849 €	17 783 €	15 508 €		
2205	70 976 €	0 €	70 976 €	3 101 €	6 719 €	42 034 €	5 857 €	3 962 €	9 303 €		
2210	1 108 700 €	158 €	1 108 542 €	44 603 €	137 042 €	571 025 €	40 867 €	133 808 €	181 198 €		
2220	224 325 €	0 €	224 325 €	11 418 €	32 910 €	122 909 €	14 104 €	20 149 €	22 836 €		
2310	621 424 €	76 916 €	544 508 €	17 333 €	73 773 €	408 944 €	0 €	22 199 €	22 260 €		
2320	1 309 614 €	38 756 €	1 270 858 €	0 €	235 813 €	696 623 €	0 €	225 614 €	112 807 €		
2330	259 631 €	25 963 €	233 668 €	0 €	35 802 €	173 044 €	955 €	0 €	23 868 €		
Yhteensä	5 481 743 €	176 130 €	5 305 613 €	238 857 €	691 949 €	3 066 355 €	232 158 €	519 055 €	557 240 €		
Palvelusop	5 026 100 €	107 600 €	4 918 500 €	248 996 €	562 297 €	2 935 158 €	225 987 €	489 957 €	456 103 €		
Jäljellä	-455 643 €	-68 530 €	-387 113 €	10 139 €	-129 652 €	-131 197 €	-6 171 €	-29 098 €	-101 137 €		
Tot %	109.07 %	163.69 %	107.87 %	95.93 %	123.06 %	104.47 %	102.73 %	105.94 %	122.17 %		

Tilinpäätöstiedot vuoden 2015 osalta on julkaistu 2015 tasekirjassa. Mm. lastensuojelutarpeen selvittämisten osalta tasekirjassa todetaan, että lastensuojelutarpeen selvityksiä tehtiin 178 (210). Vuoden aikana tuli ilmoituksia yhteensä 330 (411). Selvityspyyntö jäi pois ShL:n muutoksessa. Sen tilalle on tullut hakemus lastensuojelutarpeen selvittämiseksi ja hakemuksia oli 4 (12). Lastensuojeluilmoitusten määrä on vähentynyt 81 ilmoituksella. Ilmoitukset on käsitelty 7 arkipäivän kuluessa ja selvitykset on tehty lähes 100 %:sti 7 päivän ja 3 kk määräaikoina. Aluehallintovirasto teki valvontatarkastuksen aj. 1.4.-30.9.2015. Ennakollisia lastensuojelu-ilmoituksia (raskaana oleva äiti) oli 4 (6).

6. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN KEHITTÄMISKOHTEET

Hyvinvointisuunnitelman työstämistyöryhmän jäsenet laativat yhteisen kyselylomakkeen, mikä toteutettiin Webropol-kyselynä perusopetuksen 2 luokkien ja sitä vanhemmille oppilaille, nuorisotyön nuorille sekä PoSan ja kuntien henkilökunnalle. Työryhmä toteutti myös vastaavaan kyselyyn pohjautuvat kuntakierrokset, missä jokaisessa PoSan kunnassa kuntalaiset kutsuttiin ottamaan kantaa hyvinvointisuunnitelman rakentamiseen.

6.1. Kuntakierrokset

Honkajoen kuntalaisten kuuleminen toteutui 17.5.2016. Kehittämiskohteiksi kuntalaiset nimittivät pyöräily- ja skeittiramppien rakentamisen kuntaan sekä penkkien tuomisen keskustaan, mahdollisesti hidasteiden rakentamisen, ylipäättään kaikenikäisten liikuntapaikkojen rakentamisen. Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaukseen toivottiin jatkossa lisää työvoimaa, mutta samalla todettiin 3. sektorin kanssa tehtävän yhteistyön toimivan hyvin.

Jämijärven kuntalaisten kuuleminen toteutui 10.5.2016. Kehittämiskohteiksi kuntalaiset nimittivät osallistujanpulan silloin, kun jotain tapahtumaa kunnassa järjestetään, hyvänä todettiin ryhmäperhepäivähoidon keskittämisen Tykköölle, toivottiin vanhempien aktiivisuutta lisää ja sen tulisi korostua kaikessa toiminnassa. Erityisesti peräänkuulutettiin vanhempien aktiivista osallistumista, samoin palautteen antaminen tulisi jatkossa kohdistaa heti asianomaiseen eikä esim. sosiaaliseen mediaan.

Kankaanpään kuntalaisten kuuleminen toteutui 24.5.2016. Kehittämiseen todettiin olevan vähän resursseja, koulutuspalvelut todettiin hyviksi resurssipulasta huolimatta. Eri sektorien välinen yhteistoiminta tulisi jatkossa olla laajempaa ja päällekkäisiä asioita tulisi karsia. Etsivä nuorisotyö todettiin hyväksi palveluksi, samoin kuraattorityön yhteistyö etsivien kanssa. Erityisesti jatkossa kaikille harrastusmahdollisuuksien luominen todettiin olevan tärkeää riippumatta siitä, onko perheellä mahdollisuus maksaa harrastuksesta esim. lisenssimaksuja. Tämä nimettiin yhdeksi kehittämiskohteeksi. Myös nuorisovaltuuston toimintaa tulisi aktivoida.

Karvian kuntalaisten kuuleminen toteutui 4.5.2016. Kehittämiskohteiksi kuntalaiset nimesivät viikonloppuisin ja iltaisin tapahtuvan lastenhoitoavun kehittämisen, liikuntakerhon perustamisen lapsille ja nuorille, nuorisotyöntekijän viran perustamisen (työaika myös iltaisin), koulukiusaamisongelmaan puuttumisen. Erityisesti jatkossa tulisi saada lasten ja nuorten omia ideoita esille esim. koulujen opetussuunnitelmien ja koulun sisäisen toiminnan kehittämiseksi. Myös kunnan laatukäsikirjassa ja seurakunnan toiminnassa tulisi huomioida lapset ja nuoret. Käytöstapoja tulisi jatkuvasti pitää yllä ja vaatia niitä.

Pomarkun kuntalaisten kuuleminen toteutui 18.5.2016. Kehittämiskohteiksi kuntalaiset totesivat nuorisotilan aukiolojen olevan nyt haasteellisia ja nuorilla ei ole kokoontumispaikkoja, päivähoidon keskittymisen pienten osalta perhepäivähoitoon (mahdolliset paikan siirrot lyhyillä ajanjaksoilla), koulupsykologipalvelut, seurakunnan perhekerhojen laajentaminen lapsiperheille suunnattuun toimintaan ja esim. MLL:n toiminnan kehittäminen ns. perheiden ja nuorten ”olohuoneeksi” eli kohtaamispaikaksi. Erityisesti todettiin kevyemmän puuttumisen järjestelmän, esim. vanhemman ollessa väsynyt lapsen hoitamiseen, olevan tarpeellinen kehittämiskohde.

Siikaisten kuntalaisten kuuleminen toteutui 11.5.2016. Kehittämiskohteiksi kuntalaiset nimesivät nuorisovaltuuston tai muun nuorten demokraattista toimintaa aktivoivan kehittämisen (voisi perustua vapaaehtoisuuteen ja toimia kevyemmin kuin varsinaisesti kokousmenettely edellyttää). Erityisesti lasten harrastaminen ja kuljettaminen harrastuspaikkoihin todettiin olevan paljon vanhemman oman jaksamisen ja kuljetusmahdollisuuksien, jatkossa tulisi kehittää tätä toimintaa niin, että yhä useampi lapsi ja nuori pääsisi harrastamaan. Erityisesti Siikainen koettiin hyväksi paikaksi lapsiperheiden elää ja asua. Myöskään haitallista alkoholi- ja huumekekeilua tai bileiden järjestelyä ei alaikäisten kohdalla juuri ole havaittu ja myös alle 18-vuotiaiden tupakointi on hyvin vähäistä.

6.2. Lapsille ja nuorille suunnattu nettikysely

Lapsille ja nuorille suunnattu nettikysely toteutui perusopetuksen 2. luokasta ylöspäin. Yhteensä 253 lasta vastasi kyselyyn. Tyttöjä vastaajista oli 51,8 % ja poikia 48,2 %. Vastaajista 0,4 % asuu Honkajoella, 8,2 % Jämijärvellä, 22,7 % Kankaanpäässä, 13,3 % Karviassa, 35,9 % Pomarkussa ja 19,5 % Siikaisissa. Vastaajista 20,8 % tuntee hyvin kunnan palvelut, 42,3 % melko hyvin, 28,7 % ei osaa sanoa, 4,9 % melko huonosti ja 3,4 % tuntee hyvin huonosti. Peruspalvelujen osalta vastaukset olivat samankaltaiset. Kunnan leikki- ja liikuntapaikkojen sekä uimarantojen hoidon ja turvallisuuden osalta 22,0 % vastaajista koki olevansa täysin samaa mieltä, 31,1 % melko samaa mieltä, 30,7 % ei osaa sanoa, 12,5 % melko eri mieltä ja 3,8 % oli täysin eri mieltä.

Lasten päivähoitopalvelujen hyvän toimivuuden osalta 34,0 % oli täysin samaa mieltä, 36,6 % melko samaa mieltä, 24,0 % ei osaa sanoa, 2,7 % melko eri mieltä sekä 2,7 % täysin eri mieltä. Kunnan tarjoaman toimivan perusterveydenhuollon palvelujen neuvolassa, koulu- ja opiskelu ja aikuisten palveluissa vastaajista 34,1 % oli täysin samaa mieltä, 39,4 % melko samaa mieltä, 18,9 % ei osaa sanoa, 5,3 % melko eri mieltä ja 2,3 % täysin eri mieltä. Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien monipuolisuudesta kunnassa vastaajista 27,8 % oli täysin samaa mieltä, 25,5 % melko samaa mieltä, 23,2 % ei osannut sanoa, 15,6 % oli melko eri mieltä ja 8,0 % täysin eri mieltä. Kunnan koulu- ja opiskelutarjonnan laadukkaasta ja riittävästä tarjonnasta vastaajista 30,3 % oli täysin samaa mieltä, 37,9 % melko samaa mieltä, 20,8 % ei osannut sanoa, 7,2 % oli melko eri mieltä ja 3,8 % oli täysin eri mieltä.

Kunnan järjestämästä toiminnasta vastaajista 50,5 % on osallistunut kerhoihin, 42,1 % käy nuorisotiloilla, 72,3 % käyttää liikuntapaikkoja, 22,3 % osallistuu retkiin sekä 36,6 % leireihin. Seurakunnan toiminnan osalta vastaajista 75,6 % on käynyt rippikoulun, 50,6 % käy nuorten illoissa ja 65,9 seurakunnan leireillä. Muun ohjatun toiminnan osalta vastaajista 18,4 % on käyttänyt musiikkiopiston palveluja, 29,1 % kuvataideopetusta, 14,5 % osallistunut ilmaisutaidon ja teatterin tekemiseen, 48,0 % 4H-kerhon, 43,6 % partion sekä 52,0 % uimaseuran toimintaan.

Kunnalliseen päätöksentekoon osallistuu vastaajista lapsiparlamentin osalta 6,4 %, nuorisovaltuuston osalta 8,9 %, oppilaskuntaan 88,5 %, nuorisoneuvostoon 3,2 %, nuorisofoorumiin 4,5 %, nuorisotalotoimintaan 5,1 %, 8,3 % on ollut yhteydessä nuorisotyöntekijän sekä 5,7 % on ollut sosiaalisen median kautta yhteydessä yllämainittuihin

tahoihin. Vastaajista 7,2 % haluaisi osallistua jatkossa lapsiparlamenttiin, 14,4 % nuorisovaltuustoon sekä 87,4 % oppilaskuntaan.

Keskiarvon osalta jakauma oli asteikolla 1 – 5 (1= täysin eri mieltä, 2= jokseenkin eri mieltä, 3= en osaa sanoa, 4= jokseenkin samaa mieltä, 5= täysin samaa mieltä) oli seuraavanlainen; kunnan tarjoamat palvelut ja niistä tiedottamisen hyvänä keskiarvo oli 3,67, kunnan leikki- ja liikuntapaikkoja sekä uimarantoja hoidon ja turvallisuuden keskiarvo oli 3,62, varhaiskasvatuspalveluiden laadukkuuden ja riittävyyden keskiarvo oli 3,97, kunnan tarjoaman perusterveydenhuollon palvelua neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa toimivuuden keskiarvo oli 3,98, lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien monipuolisuuden keskiarvo oli 3,49 sekä kunnan koulu- ja opiskelutarjonnan laadukkuuden ja riittävyyden keskiarvo vastaajien osalta oli 3,84.

Lopuksi lapset ja nuoret saivat kertoa vapaasti ajatuksiaan kunnan palvelusta ja antaa kehitysehdotuksia. Tässä vastauksia oli mm. ”Toivოსin, että nuoria kuultaisiin kunnassamme enemmän”, ”lisää liikuntaa”, ”No enemmän kauppoja tarvitaan”, ”Frisbeegolf heittoalustat”, ”Klassista musiikkia kadulle”, ”Mielestäni kaikki on hyvin”, ”Enemmän puistoja”,

6.3. PoSan ja kuntien työntekijöille suunnattu nettikysely

PoSan ja alueen kuntien työntekijöistä 111 vastasi nettikyselyyn. PoSassa heistä työskenteli 18,0 % ja kunnissa 82,0 %. Työskentelypaikaksi vastaajista 5,5 % valitsi Honkajoen, 0,9 % Jämijärven, 70,0 % Kankaanpään, 10,9 % Karvian, 10,0 % Pomarkun ja 2,7 % Siikaisen. Vastanneista 12,7 % oli miehiä ja 87,3 % naisia. Ikäjakauman osalta alle 30-vuotiaita oli 7,3 %, 30 – 45 –vuotiaita 40,9 % sekä yli 45-vuotiaita 51,8 %.

Työntekijät vastasivat erittäin runsaasti avoimiin kysymyksiin. Kehittämiskohteita ja uudistustarpeita koettiin olevan 84 vastauksen verran. Kehittämiskohteiksi nimettiin mm. nuorten ajanviettomahdollisuudet, lastensuojelun – terveyden-huollon ja koulun välinen yhteistyö, päivähoitopaikkojen lisääminen, nuorten mielenterveysongelmien huomiointi ja tukitoimien kehittäminen, ennaltaehkäisevä työ esim. perhetyöntekijän avulla, nuorisotyön lisäpanostusta, erityistä tukea tarvitsevien nuorten tukitoimien kehittäminen, koulupsykologipalvelut, kerhomahdollisuudet kouluikäisille, perheneuvolan toiminta, huomion kiinnittäminen syrjäytymisvaarassa oleviin lapsiin ja nuoriin, lasten ja nuorten juopotteluun puuttuminen. Myös perusteluita kehittämiskohteiden ja uudistustarpeiden osalta tuli runsaasti, yhteensä 68 vastausta. Monessa vastauksessa perusteltiin työtehtävän kannalta näkemystä (esim. työssä kohdataan paljon masennusta, ahdistusta ja muuta koulunkäyntiä häiritsevää tai jopa estävää seikkaa lasten ja nuorten arjessa). Yksi yhdistävä tekijä perusteluissa oli se, että vastaajien mielestä lasten ja nuorten motivaatio liikkumiseen, terveydestä huolehtimiseen, ergonomiaan yms. toisi hyvää itseluottamusta ja kaveripiiri täydentyisi harrastusten kautta.

Kunnan palvelujen tunteminen ja niistä tiedottaminen hyvällä tasolla; vastaajista 9,1 % oli täysin samaa mieltä, 51,8 % melko samaa mieltä, 21,8 % ei osannut sanoa, 15,5 % oli melko eri mieltä ja 1,8 % täysin eri mieltä. Kunnan leikki- ja liikuntapaikkojen sekä uimarantojen hoito ja turvallisuus; vastaajista 17,1 % oli täysin samaa mieltä, 46,8 % melko samaa mieltä, 24,3 % ei

osannut sanoa, 9,0 % oli melko eri mieltä ja 2,7 % täysin eri mieltä. Varhaiskasvatuspalvelut (päivähoito ja esiopetus) ovat laadukkaita ja niitä on riittävästi; vastaajista 22,3 % oli täysin samaa mieltä, 49,1 % melko samaa mieltä, 21,4 % ei osannut sanoa, 7,1 % oli melko eri mieltä ja 0,0 % täysin eri mieltä.

Kunta tarjoaa toimivat perusterveydenhuollon palvelut neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa; vastaajista 18,3 % oli täysin samaa mieltä, 58,7 % oli melko samaa mieltä, 13,8 % ei osannut sanoa, 8,3 % oli melko eri mieltä ja 0,9 % täysin eri mieltä. Lasten ja nuorten harrastus-mahdollisuudet kunnassa ovat monipuoliset; vastaajista 37,8 % oli täysin samaa mieltä, 42,3 % melko samaa mieltä, 10,8 % ei osannut sanoa, 7,2 % oli melko eri mieltä, 1,8 % oli täysin eri mieltä. Kunnan koulu- ja opiskelutarjonta on laadukasta ja riittävä; vastaajista 20,9 % oli täysin samaa mieltä, 60,9 % melko samaa mieltä, 11,8 % ei osannut sanoa, 5,5 % oli melko eri mieltä ja 0,9 % täysin eri mieltä.

Keskiarvon osalta jakauma oli asteikolla 1 – 5 (1= täysin eri mieltä, 2= jokseenkin eri mieltä, 3= en osaa sanoa, 4= jokseenkin samaa mieltä, 5= täysin samaa mieltä) oli seuraavanlainen; kunnan tarjoamat palvelut ja niistä tiedottamisen hyvänä keskiarvo oli 3,51, kunnan leikki- ja liikuntapaikkoja sekä uimarantoja hoidettuina ja turvallisuus keskiarvo oli 3,67, varhaiskasvatuspalveluiden laadukkuuden ja riittävyyden keskiarvo oli 3,87, kunnan tarjoaman perusterveydenhuollon palvelua neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa toimivuuden keskiarvo oli 3,85, lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien monipuolisuuden keskiarvo oli 4,07 sekä kunnan koulu- ja opiskelutarjonnan laadukkuuden ja riittävyyden keskiarvo vastaajien osalta oli 3,95.

7. SATASOTEN HANKKEEN LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN LAPE-TYÖRYHMÄN TYÖSKENTELY

Satasoten osalta eri työryhmien työskentely on alkanut keväällä 2016. Lape-työryhmän puheenjohtajana toimii Päivi Rouhelo. Työryhmä on jättänyt marraskuun 2016 lopussa hankkeen osalta hakemuksen, missä jatkossa ministeriö ottaa kantaa, saako lape-työryhmä erillistä projektirahoitusta Satasoten tavoitteiden kehittämiseen, pilotointiin ja juurruttamiseen käytäntöön. Ministeriö on myöntänyt Suomen osalta rahoituksen myös muutosagenttien palkkaamiseen. Lasten ja perheiden palvelujen osalta Satasoten muutosagenttina toimii Mirja Antila.

Hankehakemus on nimeltään Satakunnassa tulevaisuus lapsissa – Satula-hanke. Hankkeen lähtökohtana on valmistella Satakunnan maakuntana yhteistyössä sote-uudistus, minkä työnimenä on Satasote. Valmistelutyöhön osallistuvat kaikki maakunnan 18 kuntaa sosiaali- ja terveystoimintaan, Satakunnan sairaanhoitopiiri, Satakuntaliitto, alueen oppilaitoksia, yksityisen ja kolmannen sektorin edustajia sekä luonnollisesti maakunnan asukkaita. Lape-työryhmän kehittämishanke osoitetaan hallituksen kärkihankkeiden sekä sen mukaisten kehittämiskorien muutosohjelmiin siten, että hankkeessa toteutetaan Lape-muutosohjelman linjauksia maakunnallisesti.

Vaikka hankerahoitus Lape-hankkeen osalta ei toteutuisikaan, siitä huolimatta Lape-työryhmä kehittää ja pilotoi hyviä toiminnallisia kokonaisuuksia ja perustason sekä erityistason palvelujen kehittämistä yhdessä yllä mainittujen tahojen kanssa. Tavoitteena on siis parantaa yhdessä lasten, nuorten ja heidän vanhempiensa hyvinvointia.

Satasoten kehittämistyö kestää vuoden 2018 loppuun saakka ja 1.1.2019 on määrä käynnistää Satakunnan yhteinen sosiaali- ja terveydenhuolto. Satasoten tavoitteisiin ja työhön voi tutustua sivuilla www.satasote.fi.

8. SOSIAALIHUOLLON, TERVEYDENHUOLLON, VARHAISKASVA-TUKSEN JA PERUSOPETUKSEN HAASTEET

8.1. Sosiaalihuollon / lastensuojelun haasteet

PoSa tuottaa sosiaali- ja terveyshuollon peruspalveluja sekä erityislainsäädännön palveluja (mm. kehitysvamma palvelut ja lastensuojelu). Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, laki kehitysvammaisten erityishuollosta 519/1977, vammaispalvelulaki 380/1987 ja lastensuojelulaki 417/2007 ohjaavat ko. toimintaa. Sosiaalihuoltolakia on uudistettu merkittävästi 1.4.2015 alkaen, jolloin painopiste kunnallisessa sosiaali-huollossa on siirtynyt erityisesti ennaltaehkäisevän peruspalvelutason työn tekemiseen yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

PoSan osalta nykyinen aikuissosiaalityö ja aikuisterveydenhoitotyö sekä perhesosiaalityö ja perheterveydenhoitotyö ovat yhdistymässä. PoSan yhtymähallitus käsittelee vuoden 2016 lopussa ns. AIPÉ-organisaatiota sekä jatkossa henkilökunnan toimen- ja tehtäväkuvia. Yhdistetty tulosalue aloittaa toimintansa aikaisintaan 1.3.2017. Tässä vaiheessa on suunniteltu, että jatkossa sekä sosiaalihuoltolain mukaiset hakemukset, ilmoitukset sosiaalihuollon ja palvelutarpeen arvioinnin tarpeesta että lastensuojeluilmoitukset otetaan vastaan arviointitilimissä. Tiimi suorittaa palvelutarpeen arvioinnin ja päätyy käynnistämään tarvittaessa joko sosiaalihuollon tai lastensuojelun asiakkuuden. Tämän jälkeen asiakastyö siirtyy joko sosiaalihuollon tai lastensuojelun työskentelyn kohteeksi.

Lastensuojelutyötä ohjaa STM:n 2014 julkaisema lastensuojelun laatusuositus. Suositus antaa ohjeistusta työskentelyyn ja ohjeistus jakautuu neljään sisällölliseen alueeseen; osallisuus lastensuojeluasiassa ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen palveluita kehitettäessä, lapsilähtöinen yhteinen palvelujärjestelmä ja eri toimijoiden välinen yhteistyö, osaavat ammattilaiset ja tehtäväjako ja työn tuki sekä moniulotteinen arviointi.

PoSan osalta lastensuojelutyöhön vaikuttaa myös Satakunnan lastensuojelun kehittämisyksikkö, mikä on erityisesti työssään painottunut tuki- ja sijaisperhe-palvelujen kehittämiseen (rekrytointi, koulutus ja ohjaus).

Vuoden 2016 alusta alkaen 12.12.2016 mennessä lastensuojeluilmoituksia PoSan perhepalvelujen sosiaalityön on saapunut yhteensä 460 ilmoitusta, mistä pieni osa on sosiaalihuoltolain mukaisia hakemuksia tai ilmoituksia sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnista. Myös ennakkollisia lastensuojeluilmoituksia (odottavan äidin osalta huoli vauvasta hänen synnyttyään) on tullut 7 ilmoitusta.

Lastensuojeluilmoitusten sisältöjä ovat olleet seuraavat aiheet: vanhemman rikollisuus ja perheväkivalta tai sen uhka, vanhemman päihteiden käyttö, alaikäisen seksuaalisen hyväksikäytön epäily, alaikäisen pahoinpitelyn epäily, vanhemman kyvyttömyys huolehtia ja kuntouttaa erityislasta, vanhemman menehtyminen äkillisesti, perheen taloudelliset vaikeudet, nuoren psyykkeen oirehdinta ja lapsen/nuoren itsetuhoisen käyttäytyminen, perheen kodin epäsiisteys, vanhemman epäsopeva kasvatus-menetelmä, alaikäisen päihteiden käyttö, lapsen / nuoren koulupoissaolot, vanhempien ristiriidat lapsen huollosta ja tapaamisesta, vanhemman mielenterveyden ongelmat sekä lapsen /nuoren suorittamana näpistys.

Kuluneen vuoden aikana erityisesti yläkouluikäisten nuorten osalta on lisääntynyt koulusta poissaolo ja koulun tukitoimien hyödyntämättä jättäminen niiden tarjoamisesta huolimatta. Jotta nuori voisi jatkossa aikuisena hankkia toimeentulonsa työelämässä, on ensiarvoisen tärkeää, että erityisesti vanhemmat mutta myös koulun tukitoimet ovat merkityksellisiä. Myös lasten ja nuorten psyykkeen pulmat ovat lisääntyneet. Oirehtiminen vaikuttaa toki koulunkäyntiin mutta myös muutoin arkeen.

8.2. Terveydenhuollon haasteet

Vuonna 2016 Kankaanpähän syntyi 110 lasta. Lasten puheterapiassa resurssit (ltp/2 tointa) ovat heikot, avoinna olevasta toimesta huolimatta hakijoita ei juuri ole ollut. Lastenneuvolan terveydenhoitaja- ja lääkäriresurssointi on hyvä. Perhesuunnitteluneuvolassa resurssit ovat hiukan niukat, ongelmana runsaat toimenpiteet lääkärillä johtuen laajasta ehkäisyvälinevalikoimasta (kierukka, kapselit) ja asiakkaiden halusta niitä poistaa/vaihtaa. Äitiysneuvolassa on tämä vuosi otettu lain mukaan vastaan isyyden tunnistamisia, tätä 30 min lisäaikaa ei ole voitu resursseissa huomioida. Kotikäyntejä tehdään neuvolassa edelleen kaksi syntyvän lapsen kotiuduttua, ensimmäinen äitiys- ja toinen lastenneuvolasta. Turvapaikanhakijoiden saapuminen paikkakunnille on lisännyt neuvolan ja alakoulunkin terveydenhoitajien ja lääkäreiden työtä merkittävästi pyrittäessä hoitamaan alaikäiset lain mukaan. Tulkkiapua on saatu hyvin vastaanottokeskuksen järjestämänä. Neuvolan piirissä on myös työperäisen maahanmuuton johdosta paljon eri kansalaisuuksien edustajia, joille PoSa ostaa tulkkipalvelut. Pikkulapsiperhetyö on ollut suureksi avuksi neuvolatyölle.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon säädöspohja on 1.5.2011 voimaan tullessa Terveydenhuoltolaissa 1326/2010. Tarkoituksena on tarjota helposti saatavilla olevia, suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilön ja väestön tarpeet huomioon ottavia palveluita, joita seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Lähtökohtana on ajatus, että oppilaan hyvinvointi on tuottava investointi. PoSan perhepalveluverkosto, koulun opiskeluhoito ja oppilaitoksen yhteistyö toimii yhteistyössä huoltajien ja oppilaan kanssa.

Terveystarkastukset toteutuvat säännöllisesti määrättyjen ikäkausien aikana.

Kouluterveydenhuollossa toteutuu laaja terveystarkastus toteutuu 1 lk:lla, 5 lk:lla ja 8 lk:lla, muilla luokilla toteutuu määräaikainen terveystarkastus. Opiskeluterveydenhuollossa terveystarkastetaan aloittavat opiskelijat, 2 lk: tytöille tarvittaessa lääkärintarkastus sekä kutsuntaikäisille pojille terveystarkastus.

Oppilaitosten työolot tutkitaan 3 v. välein muiden kunnallisten toimijoiden kanssa. Oppilaan terveysneuvonta sisältää yksilöä tukevaa ja edistää hänen itsenäisyyttään, opiskelukykyä, terveitä elintapoja sekä hyvää kuntoa ja mielenterveyttä sekä ehkäisee koulukiusaamista. Terveysneuvonta liittyy keskeisesti terveystarkastuksiin. Terveydenhuollossa pyritään hyvään yhteistyöhön. Palvelujen saatavuus toteutuu puhelimen, sähköpostin, Wilman avulla. Terveydenhuollon mittareita ovat hoitotyön prosessi, riittävät resurssit, asiakastyytyväisyys ja työntekijäytyytyväisyys.

Opiskelijaterveydenhuollossa on käytössä hyvinvointikalenteri, missä seurataan valtakunnallisia teemoja esim. päihde- ja mielenterveysviikkoja ym. Tupakointi on valittu 2016 – 17 kouluvuoden pääteemaksi. Terveydenhoitajat osallistuvat hyvinvointikalenterin suunnitteluun ja toiminnan

toteutukseen. Laajennettu opiskeluhyvinvointiryhmä kokoontuu 1 kerran kuukaudessa, palvelu- ja ohjausryhmä 1 -2 kertaa vuodessa. Terveydenhoitajat ovat mukana ko. ryhmissä

8.3. Varhaiskasvatuksen haasteet

Varhaiskasvatuspalvelut perustuvat varhaiskasvatuslakiin ja –asetukseen lapsen päivähoidosta. Oikeus varhaiskasvatukseen alkaa vanhempainrahakauden päättyessä ja jatkuu kouluikään saakka. Varhaiskasvatus on alle kouluikäisten lasten eri elämän piireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, minkä tavoitteena on edistää lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista.

Varhaiskasvatuksen ammattitaitoinen henkilöstö **yhdessä huoltajien kanssa** antavat lapsen kehitykselle parhaan mahdollisen tuen. Varhaiskasvatuksen toteuttamista kunnissa ohjaavat kuntien omat varhaiskasvatussuunnitelmat sekä esiopetuksen opetussuunnitelma. Ne yhdessä muodostavat lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista edistävän kokonaisuuden.

Lapsi voi tarvita tukea fyysisen, tiedollisen, taidollisen, tunne-elämän tai sosiaalisen kehityksen osa-alueilla. Tuen tarve syntyy myös tilanteissa, missä lapsen kasvuolot vaarantuvat tai eivät turvaa hänen terveyttään tai kehitystään. **Tukitoimien aloittaminen varhaisessa vaiheessa** ja yhteistyö lapsen huoltajien kanssa on lapsen kehityksen ja kuntoutumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Erityistä tukea tarvitseville lapsille laaditaan yksilöllinen kasvun ja oppimisen tuen suunnitelma varhaiskasvatukseen. Suunnitelma sisältää lapsen kasvulle ja kehitykselle asetettuja tavoitteita, menetelmät ja seurannan.

Esiopetuksessa on käytössä kolmiportaisen tuen malli. Suurin osa lapsista kuuluu kolmiportaisen tuen alimmalle portaalle eli yleisen tuen piiriin. Osa lapsista tarvitsee tehostettua tukea ja silloin lapselle laaditaan pedagoginen arvio ja oppimissuunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan ne asiat, mihin lapsi tarvitsee tukea ja minkälaisia asioita lapsen kohdalla tehdään toisin.

Lapsi voi tarvita erityistä tukea esim. oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauden vuoksi, milloin lapselle laaditaan **moniammatillisena yhteistyönä** pedagoginen selvitys. Sen pohjalta tehdään päätös erityisen tuen aloittamisesta. Päätöksen jälkeen lapselle laaditaan HOJKS (henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma). Suunnitelma sisältää lapsen kasvulle ja kehitykselle asetettuja tavoitteita, arvion lapsen vahvuuksista ja tuen tarpeista sekä tarvittavat tukitoimenpiteet, seurannan ja arvioinnin.

Haasteita varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on riittävien resurssien ja monipuolisen palvelutarjonnan saatavuus. Perheiden osallisuuden lisääminen ja vanhemmuuden tukeminen asettavat toiminnalle isoja haasteita. Luottamuksen rakentaminen sekä tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskeinen kunnioitus tukevat kasvatusyhteistyötä. Lapsen tarpeita vastaava toiminta edellyttää lisäksi toimivia, monialaisia yhteistyö-rakenteita, millä tulee olla selkeät yhteiset toimintamallit.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen haasteena on lisäksi riittävä erityistyöntekijöiden (mm. varhaiskasvatuksen erityisopettaja, psykologi, puheterapeutti) palvelujen saatavuus. Oikea-aikainen ja tarkoituksenmukainen tuki edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Erityistyöntekijöiden konsultaatiolla on tärkeä merkitys tuen suunnittelussa ja toteutuksessa.

8.4. Perusopetuksen haasteet

Nykyisessä lama-Suomessa perusopetuksen opetusryhmät ovat sangen suuria. Työrauha kärsii ja tukea vaativien lasten integrointi perusopetusryhmiin vaikeutuu. Vastaavasti erityisoppilaiden määrä on suuri, joten integroinnille olisi tarvetta. Nykytilanne kuormittaa kunnan omia pienryhmiä.

Erityisopetuksen taustalla on yhtäällä oppilaiden oppimisongelmia, mitkä ovat biologisperäisiä, mutta toisaalta myös perheiden vaikeuksia, mitkä näkyvät käyttäytymisen ongelmina lapsilla. Näitä ongelmia voitaisiin mahdollisesti vähentää perhetyön ja lastensuojelun keinoin. Samalla vähennettäisiin syrjäytymisriskiä.

Osa perheitä koskee tempoileva muuttoliike, mikä tekee oppilaiden elämästä epäsäännöllistä ja vaikeuttaa ihmissuhteita, mikä jälleen näkyy työrauha- sekä oppimisongelmina. Samalla koulun kyvyttömyys puuttua epäasialliseen käytökseen nousee esiin – ei ole tehokkaita keinoja. Ongelmana voi olla myös puuttuva erityistyöntekijän resurssin olemassaolo muualla kuin aivan lasten ja nuorten arjessa. Nyt esim. oppimistutkimukset ovat keskittyneet PoSan perheneuvolaan ja toimivat siellä, mutta lapset ja nuoret saattaisivat tarvita myös omassa arjessaan erityistyöntekijän tapaamista ns. matalan kynnyksen toiminnan kautta. Nykyinen ostopalvelujärjestelmän vastaa ainoastaan perusoppimisvaikeuksista, mutta tarvetta olisi laajempaan tukeen. Oppilailla on mielenterveyden häiriöitä, ja ainakin lievempien käsittely jo koulun arjessa voisi olla kaikkien etu. Vaikeammat häiriöt edellyttävät sairaalaopetusta tai vastaavaa järjestelyä.

Merkittävä seikka koulun toiminnassa on henkilökunnan jaksaminen – mikä on merkittävä osa myös oppilaiden kouluviihtyvyyttä ja oppimismotivaatiota. Tietotekniikan lisääminen, ilmiöpohjainen oppiminen ja muut opetussuunnitelma 2016:n uutuudet tuovat kaikki mukanaan levottomuutta luokkaan. Tulevaisuuden opettajan rooli rauhallisuuden ylläpitäjänä korostuu.

8.5. Nuorisotyön haasteet

Pohjois-Satakunnan alueella toimii seudullinen etsivä nuorisotyö. Kankaanpään kaupungin nuorisotoimessa työskentelee etsivä nuorisotyön yksilöohjaajat. Etsivien alueeseen kuuluvat Kankaanpää, Jämijärvi, Honkajoki, Pomarkku, Siikainen, Karvia ja Merikarvia. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja on nuorelle täysin luottamuksellista. Toiminnalla ei pyritä korvaamaan käytössä olevia palvelujärjestelmiä, vaan auttamaan nuoria tavoittamaan nämä palvelut. Nuori voi ottaa yhteyttä työntekijään soittamalla, tekstiviestillä, sähköpostilla, facebookin kautta tai tulemalla tapaamaan etsiviä ICT-Centeriin. Lisäksi kuka tahansa, jolla on huoli nuoren hyvinvoinnista, voi ottaa yhteyttä. Tapaamispaikka voi olla myös nuoren ehdottama. Etsivätyön hankkeen kohderyhmänä ovat 13 – 29 –vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset. Etsivätyössä turvataan paremmin palvelujen saatavuus nuorille, joilla ei ole riittävästi omaa aloitekykyä hakeutua palvelujen piiriin. Luodaan nuorten verkostoon toimintamalli, jotta järjestelmän ulkopuolelle ajautuneet ja siitä tippumassa olevat nuoret tulisivat tavoitetuksi. Parannetaan nuorten arjenhallintataitoja ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön.

Kunnissa toimii erilaisia harrastekerhoja niin sivistystoimen, kuin vapaa-aikatoimen järjestämänä sekä kolmannen sektorin toimesta. Nuorisotoimi luo edellytyksiä nuorten vapaalle kansalaistoiminnalle ja avustaa ja tukee järjestöjen nuorisotoimintaa. Suuremmaksi osaksi kunnista toimii myös jollakin asteella nuorten avoin talotoiminta, jossa nuoret saavat kulkea omien

aikataulujen mukaan, mutta toimintaa ohjaa aikuinen. Kuntien toimesta järjestetään leiritoimintaa yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Valttityöpaja työpajatoiminnan päätarkoituksena on edistää työllisyyttä ja auttaa yksilöllisen jatkolun luomisessa. Työpajatoiminta tarjoaa työnhakijoille ja opiskelijoille mahdollisuuden kehittää työelämäntaitoja sekä ammatillista osaamista. Päätoimipiste sijaitsee Kankaanpäässä. Valtti-Center hankkeessa kehitetään Valtti-työpajan yhteyteen kaikille työttömille pohjois-satakuntalaisille nuorille avoin keskus, jonne voi tulla ilman sopimuksia etsimään henkilökohtaista apua ja räätälöityjä neuvoja esim. työnhakuun, hakemusten täyttöön, opiskelumahdollisuuksien kartoittamiseen itsenäisesti tai ohjauksen avulla. Tavoitteena on, että nuori saa tarvitsemansa palvelun läheltä, kootusti yhdestä paikasta tai hänet ohjataan tarvitsemansa palvelun piiriin.

Eduskunnan vuonna 2015 hyväksymän kuntalain siirtymäsäännösten päätyttyä jokaisessa Suomen kunnassa tulee olla nuorisovaltuusto viimeistään 1.6.2017. Kuntalain 26 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee asettaa nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä ja huolehtia sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuustolle tai vastaavalle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimintojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, millä on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden, opiskelun, elinympäristön, asumisen, liikkumien sekä muiden asioiden osalta. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ja Kuntaliitto ovat määritelleet oheistuksen ”Opas nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen”. Nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän toimintasääntö laaditaan yhdessä nuorten kanssa kuntalain (410/2015), nuorisolain (72/2006) ja hallintolain (343/2003) hengen mukaisesti. Liiallinen sääntely ja byrokratia ovat omiaan heikentämään nuorten vaikuttamisintoa – mikä ei ole kunnan tai nuorten etu. Kankaanpään kaupungissa on asetettu nuorisovaltuusto, minkä toimikausi on 2016 – 2017.

Haasteita ajatellen nuorisotoimia pyörittää Pohjois-Satakunnan alueella yhdistelmä-viroissa olevat viranhaltijat, joten usein erilaiset suunnitelmat ja eri lakien velvoittamat toimenpiteet ovat haastavia toteuttaa yhden / muutaman ihmisen toimesta.

9. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET, PALVELUJEN TULEVA KEHITYS

PoSan kunnissa on olemassa paljon erilaista sähköistä materiaalia. Parhaillaan kunnat ovat jo tehneet tai ovat tekemässä sähköisiä hyvinvointikertomuksia, mihin kuntalaiset pystyvät tutustumaan.

Varhaiskasvatuksen osalta kunnissa laaditaan varhaiskasvatussuunnitelmia. Perusopetuksessa ja toisen asteen opetuksessa laaditaan kunnissa esiopetus-, opetus- sekä oppilashuoltosuunnitelmat. PoSan alueella on myös nyt kuntakierroksilla oleva päihde- ja mielenterveyssuunnitelma ajalle 2016 – 2018. Jatkossa myös kuntiin tulee perustaa tai osoittaa jo toiminnassa oleva lakisääteinen nuorten vaikuttajaryhmä 30.6.2017 mennessä. Lasten ja nuorten huomiointi kuntien päätöksenteossa edellyttää jatkossa mm. lapsi- ja nuorisoystävällisen budjetoinnin opettelua.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa työstänyt työryhmä päätti 15.12.2016 kokouksessaan, että suunnitelman pohjalta valitaan kaksi toimenpidettä, mitä kunnissa lähdetään kehittämään. Toimenpiteitä ovat

1. Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen silloin, kun kyseessä ei ole vielä erityistason palvelun (lastensuojelu, kehitysvammahuolto, erikoissairaanhoido, jne.) mukanaolo = perustasolla oleva työntekijä kohtaa lapsen tai nuoret sekä kulkee tarvittaessa lapsen tai nuoren rinnalla, kunnes mahdollinen pulma lapsen tai nuoren elämässä on saatu kuntoon
 - matalan kynnyksen palvelujen lisääminen ja tukeminen
2. Kolmannen sektorin (järjestöt, yhdistyksen, seurakunta, jne.) mukaan ottaminen hallitusti lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja ennaltaehkäisevään työhön niin, että kolmas sektori toimii yhteistyössä kunnallisten ja PoSan toimijoiden kanssa ja toimintaa organisoidaan
 - uudenlaisen yksilö- ja ryhmätoiminnan tuottaminen, myös vähävaraiset lapset ja nuoret huomioiden

10. LOPUKSI

Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä ehdottaa, että syksyllä 2018 työryhmä arvioi yhteistyössä kuntalaisten, kuntien ja PoSan työntekijöiden kanssa, ovat toimenpide-ehdotukset 1. ja 2. toteutuneet ja onko niillä ollut mahdollisesti vaikuttavuutta lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Lisäksi syksyllä 2018 PoSan kuntien alueella hyväksi havaitut toiminnot lasten ja nuoren hyvinvoinnin tukemisessa sekä syrjäytymisen ehkäisyssä olisi järkevää siirtää myös tulevan Satasoten työskentelyyn. Työryhmä huolehtii, että syksyn 2018 tietämys lasten ja nuorten hyvinvoinnin osalta siirtyy Satasoten organisaation käyttöön tuloksineen.

11. LIITTEET

KUNTAKIERROS HONKAJOKI 17.5.2016

Mikä kuntasi lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavista palveluista toimii?

- Nuoriso- ja vapaa-ajanohjaus toimii hyvin
- kolmas sektori, mm. urheiluseurat, MLL, partio, ovat aktiivisia ja toimivat hyvin nuorten parissa
- nuorten keskinäinen yhteinen toiminta on aktiivista ja omassa yhteisössä löytyy kavereita, tämä tulee esiin eri tapahtumissa ja kouluissa, toisaalta vanhempien nuorten kohdalla ei ole ollut häiriöitä, yhteisöllisyys toimii
- etsivä nuorisotyö toimii nykyisin hyvin ja sitä tuotetaan seudullisesti

Honkajoella uudistusta tai kehittämistä kaipaa? Miksi?

- pyöräily ja skeittiramppien rakentaminen kuntaan, aiemmin on Honkajoen nuoriso pyrkinyt kirjallisesti vaikuttamaan tähän, tilaa ja tarvetta uskotaan olevan ko. ramppien rakentamiseen
- osin uudistusten saaminen käytäntöön voi olla vaikeaa
- kunnan keskustan viihtyvyyden lisääminen mm. penkkien tuominen keskustan tuntumaan, keskustan kehittämissuunnitelma on olemassa, jatkossa rahoitus mahdollistaa rakentamisen
- keskustan hidasteiden rakentaminen ajoneuvojen nopeuden rajoittamiseksi
- monitoimitalon käyttörajoitusten määrittelemineen uudelleen, tekninen toimi ja vapaa-aikatoimi kehittävät tätä asiaa
- kaikenikäisten liikuntapuiston rakentaminen, mm. nuorille ja aikuisille kiipeilyä yms. mahdollisuuksia erilaiseen liikkumiseen
- frisbee-radan rakentaminen kuntalaisten käyttöön

Miten hyvin kunnan palveluista tiedotetaan?

- joka kuukausi tulee koteihin kuntatiedote, koulun kautta tiedotetaan reissuvihkon mukana, kauppojen ja muiden tilojen seinällä on tiedotteita,
- kunnan nettisivuilla tiedotetaan ajankohtaisista asioista
- sosiaalisen median kautta tiedotetaan

Miten Honkajoki leikki- ja liikuntapaikat sekä uimarannat ovat hoidettu ja turvalliset?

- uimapaikat eivät ole täysin toimivia Honkajoella, kunnan alueella ei ole yhtään järveä, mihin voitaisiin edes uimaranta tehdä
- puistoja on 2, keväisin puistot kunnostetaan, myös koulujen ja päiväkodin pihojen leikkipaikat kunnostetaan, osin nykyiset leikkipaikat vaativat säännönmukaisia tarkastuksia (yksi 12-vuotiaille tarkoitettu kiipeilyteline on liian korkea ja vaarallinen)

Ovatko varhaiskasvatuspalvelut (päivähoito ja esiopetus) laadukkaita ja riittäviä?

- kunnassa toimii 5 ryhmäperhepäivähoitoyksikköä, päiväkodin rakentaminen on ollut jo kauan vireillä kunnassa, päivähoidolle on tarvetta, vuoroa toteutetaan myös Honkajoella, toisaalta päivähoitopaikka on tarvitsijalle järjestynyt
- toisaalta muuttaako päiväkodin rakentaminen päivähoiton sisältöä tai toteutusta

- mahdollisen päiväkodin rakentaminen antaisi mahdollisuuden vuorohoidon, mitoituksen ja päivähoidon toteutuksen selkeyttämistä, mm. erilaisten ryhmien muodostaminen helpottuisi
- sivukyliä päivähoidomahdollisuuksien lisääminen mm. perhepäivähoitajien palkkaamisen myötä

Toimivatko perusterveydenhuollon palvelut neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa?

- lääkäriaikojen on vaikea saada tilattua, usein päivystysaika mahdollistuu Kankaanpäässä, sama koskee hammashoitoa
- terveydenhoitajien vastaanottoaika on helposti saatavilla
- kouluterveydenhoito toimii hyvin ja tätä kautta lääkäriaikojen varaaminen on hyvää
- kouluterveydenhoitajien vaihtuvuus vaikeuttaa nuoren motivaatiota varata aikaa omaan tarpeeseensa
- kouluterveydenhoitajan kommentointi paino- ja pituusseurannan osalta voi olla kohtuutonta lapsen / nuoren kuullen

Ovatko lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet monipuolisia?

- osin kuntalaiset käyvät muissa kunnissa harrastamassa, kaikkia lajeja ei voi harrastaa Honkajoella
- vetäjien saaminen harrastetoimintaan voi olla haastellista
- kunta, HSU, VPK, partio, koulujen kerhot toimivat, toisaalta kuljetusten järjestäminen keskustassa tapahtuvaan harrasteeseen on hintavaa
- seurakunta järjestää päivähoitoikäisille kerhoja
- viime syksyllä järjestettiin myös nuorille seurakunnan kerhotoimintaa, mutta tämä toiminta hiipui kävijäpulaan
- vapaa-aikana toimii 1 – 2 sekä 3 – 6 luokkalaisten nuoriso- ja vapaa-aikatoimen järjestämä sählykerho, 13 – 17 vuotiaiden sählykerho-toiminta päättyi, mutta se käynnistyy mahdollisesti uudelleen, 3 – 6 luokkalaisille toimii tyttökerho
- vapaa-aikatoimi järjestää myös leirejä, retkiä, uimakoulun, jne.

Onko Honkajoen koulu- ja opiskelutarjonta laadukasta ja riittävää?

- 6-luokan sijoittaminen hallinnollisesti ja osin käytännöllisesti yläasteen puolella, mikä toimii hyvänä siltana ala-asteelta yläasteelle
- yläkoulun puolella opetustoimen henkilöstön jaksaminen askarruttaa
- kysely koteihin olisi aiheellinen, näin saataisiin esille vanhempien näkemys avustajaresurssin toimivuudesta ja riittävydestä kouluissa
- tarvittava avustajaresurssi on yksilöllinen oikeus peruskoulussa
- kunnan päätös 1-luokan jakamisesta kahteen ryhmään on ollut hyvä asia, jatkossa mahdollinen iso 1-luokka on edelleen hyvä jakaa, tämä on toimiva seikka
- myös erkariluokka on ollut jaettu ryhmiin
- kunnassa sijaitseva lukio on hyvä asia, vaikuttaa myös positiivisesti yläasteen puolelle, Honkajoki järjestää mm. kuljetukset ja osin koulumateriaalin

SANA ON VAPAA

Millaisia kehittämiskohteita lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden osalta Honkajoen kohdalla tulisi saada eteenpäin?

Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaukseen olisi jatkossa hyvä saada lisää työvoimaa. Toisaalta 3 sektorin kanssa yhteistyö toimii.

KUNTAKIERROS JÄMIJÄRVI 10.5.2016

Mikä kuntasi lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavista palveluista toimii?

- päivähoito toimii hyvin, sitä on riittävästi, niin kunnallisena ja yksityisenä, kunnassa toimii myös yksityinen päiväkoti, mistä on saatavana vuorohoitoa
- vpk, partio, 4 h-kerho toimivat aktiivisesti
- 1 yksityisyrittäjä toimii liikunta-alan palveluja tuottavana, kunta ostaa mm. hip hop – tanssikerhoa ko. yrityksestä
- nuorisovintti-toiminta on aktiivista ja auki tiistaisin, torstaisin, perjantaisin ja lauantaisin
- vanhempainyhdistys on koululla hyvin aktiivinen
- MLL toimii edelleen, mutta esim. lastenhoitopalvelulle ei ollutkaan kysyntää
- kolmas sektori on tärkeässä roolissa mm. lasten kesäkisojen merkeissä, PULS esimerkiksi
- Jämijärven kunnalla on Saksassa ystävyyskaupunki, mikä tuo paljon yhteistyötä

Mikä Jämijärvellä kaipaa uudistusta tai kehittämistä? Miksi?

- osallistujapula voi tulla esille kun järjestetään jotain, kun järjestetään tapahtumia lapsille ja nuorille, myös mahdollinen maksu ko. tapahtumissa aiheuttaa kysymyksiä
- syksyllä Tykköön toimipisteeseen keskitetään esikoulutoiminta, ryhmäperhepäivähoito siirtyy osin Tykköölle, henkilöstöä voidaan näin hyödyntää nykyistä paremmin, samoin esikouluikäiset ryhmäytyvät hyvin samalla, myös alkeisopetus on joustavasti yhdessä lasten kohdalla ja erityisopetus pystyy tarjoamaan tukea tarvittaessa tuen ja kuntoutuksen osalta oppimisessa ja muussa sosiaalisuudessa, jatkossa kiertävä erityislastentarhanopettajan työpanos saadaan kohdennettua suoraan päivähoidon
- vanhempien aktiivisuutta tulisi korostaa kaikessa toiminnassa, olisi hyvä, että perheen aikuinen (vanhempi tai muu sukulainen) ottaisi enemmän roolia lapsen ja nuorten arjessa harrastuksineen jne., yhtenä päivänä viikossa voitaisiin mahdollisesti tarjota hoivapaikkaa kotona hoidettavalle lapselle ja lepotaukoa vanhemmalle / vanhemmille – kyseessä on varhainen tuki

Miten hyvin kunnan palveluista tiedotetaan?

* tiedotus toimii hyvin, 1 kertaa kk kuntatiedote koteihin, erilaiset kesätapahtumat kootaan dokumentiksi ja tiedotetaan koteihin, facebookin kautta tiedotetaan yleisesti kuntalaisia, kunnalla on omat nettisivut mm. ajankohtaisasioissa ja jami.fi sivusto toimii hyvin, kunnanjohtaja laittaa twitterin kautta tietoa kuntalaisille, lehdissä julkaistaan ilmoituksia, mistä on osa on maksullisia

Miten Jämijärven leikki- ja liikuntapaikat sekä uimarannat ovat hoidettu ja turvalliset?

- tarkastukset tehdään määräaikoina, kiinteistöhuolto tekee ko. työn, terveystarkastaja tarkastaa ladut, laskettelurinteet, kuntosalit, jne.

- Mielähti ja Perhepuisto toimivat virallisina uimarantoina, kesällä 2016 avataan urheilukentän uimaranta käyttökuntoon

Ovatko varhaiskasvatuspalvelut (päivähoito ja esiopetus) laadukkaita ja riittäviä?

- katso edellä.
- henkilöstö toimii ammattitaitoisesti ja aktiivisesti lapsiperheiden puolesta
- osin vanhempien vaatimukset päivähoitoa kohtaan ovat kohtuuttomat

Toimivatko perusterveydenhuollon palvelut neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa?

- osin palveluja kritisoidaan, esim. yöpäivystysjärjestelyn muuttaminen aiheutti kritiikkiä
- kokonaisuudessaan terveydenhoidon palveluja pidetään kuitenkin hyvänä ja riittävänä, palvelujen saatavuus välimatkoineen on hyvä
- kuraattoripalvelu on käytössä 1 kertaa / vk Keskuskoululla

Ovatko lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet monipuolisia?

* katso edellä

Onko Jämijärven koulu- ja opiskelutarjonta laadukasta ja riittävää?

- perusopetus on interaktiivista ja monipuolista, opetusmenetelmät ja resurssit ovat hyvät, oppilaat ovat hyväkäytöksisiä, toisaalta opinto-ohjaukseen kaivataan laajempaa ajattelua toisen asteen opintojen osalta, tätä opinto-ohjausta voitaisiin ulottaa jo aiemmin peruskouluun,
- alkeisopetus on hyvin lapsilähtöistä ja opetusta voidaan hyvin yksilöidä ja erityttää lapsikohtaisesti
- perusopetuksessa yläasteella on mm. kurssina Yrittämisen meininki, missä nuoret pääsevät tekemään koulutyön ohella oikeita tilaustöitä
- koulussa on aktiivista yhteistyötä oppilasvaihdon yms. osalta ulkomaille eri kouluihin, tämä toiminta on suosittua

SANA ON VAPAA

Millaisia kehittämiskohteita lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden osalta Jämijärven kohdalla tulisi saada eteenpäin?

Jämijärvellä peräänkuulutetaan aktiivista osallistumista erityisesti vanhempien osalta, samoin palautteen antaminen olisi syytä kohdistaa heti asianomaiseen eikä laittaa asiaa sosiaaliseen mediaan.

KUNTAKIERROS KANKAANPÄÄ 24.5.2016

Mikä kuntasi lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavista palveluista toimii?

Varhaiskasvatus on laadukasta ja toimivaa, tähän toimintaa ollaan tyytyväisiä. Henkilökunta on motivoitunutta ja hyvää, silti päivähoitoon jonotetaan aina edelleen. Päivähoidon tarve kasvaa koko ajan. Kankaanpäässä on erityispäiväkoti, vuorohoito, uusi päiväkoti, syksystä 2016 alkaen 2 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Toinen heistä on kiertävänä, toinen pääsääntöisesti päiväkoti Impivaarassa.

Mikä Kankaanpäässä kaipaa uudistusta tai kehittämistä? Miksi?

Ensinnäkin kehittämiseen ei ole kovasti resursseja, palvelut toimivat siihen nähden hyvin koulutuksen osalta. Kehittäminen kaipaa kehitystä, resurssipula näkyy siinä, että panoksia ei ole kehitystyöhön tai mahdollisuutta palkata ulkopuolista kehittämiseen. Eri sektoreiden välinen yhteistoiminta voisi olla nykyistä laajempaa, synergian hakeminen ja samojen päällekkäisten asioiden karsiminen voisi olla yksi kehityksen paikka. Tähän tarvitaan sopiva järjestelmän. Nykyhallituksen Kärki-hake on yksi tähän suuntaava valtion kehittämishanke. Lähikuntien yhteistyö vapaa-aikapuolien kesken, tulossa ideapäivä lähikuntien kesken. Palveluja aiotaan vapaa-aikatoimen puolella kehittää jatkossa yhteisesti seudullisesti. Etsivä nuorisotyö toimii 7 kunnan kesken eli PoSan kunnat ja Merikarvia. Etsivä nuorisotyö toimii avustusperiaatteen avulla. Tätä toivotaan jatkossa saatavan kuntien budjettiin ja peruspalveluksi kunnan palvelukenttään, ei niinkään hankerahoituksella toimimiseen.

Kuraattorityön näkökulmasta etsivän nuorisotyön kanssa tehtävä yhteistyö on kehittämiskohteena parhailaan, uudistusta tapahtuu parhailaan näillä sektoreilla. Maakunnallisesta näkökulmasta käsin limittäinen / lomittainen yhteistyö on erittäin tärkeää ja arvokasta, Satakunnassa on lapsi ja nuorisopolitiikan foorumi (AVI:n alainen, löytyy Satakuntaliiton nettisivujen kautta, tulossa Satakunnan nuorten elinolon mittausta, tulee Satamittari.fi sivustolle luettavaksi). , mikä kokoaa aineistoa jatkuvasti maakunnallisten palvelujen kehittämiseksi. Satamittari.fi ja lasten ja nuorten hyvinvointitiedot kerää myös tietoa maakunnallisesti, siellä yksinhuoltajaperheiden määrä on suuri Porissa, Kankaanpäässä, Harjavalta. Tämä voisi indikoida perhepalvelujen kehittämistä tältä osin. Yhteisen tekemisen ääni olisi hyvä saada kuuluviin.

Miten hyvin kunnan palveluista tiedotetaan?

Kunnan nettisivuilla on tietoa eri palveluista. Lehdistä Kankaanpään Seutu tiedottaa tarvittaessa, Seutuun voisi tehdä jatkossa oman liitteen, missä olisi koottuna extrana kootusti erilaisia lapsille ja nuorille liittyviä tapahtumia jne. Eri seurat, kansalaisopisto ja yhdistyksen tiedottavat omilla julkaisuillaan erilaisista harrastuksista jne. Vapaa-aikapuolen osalta päivitetään kulttuuri ja vapaa-aikapuolen kirjallista opasta, mitä jaetaan mm. kirjastossa, infopisteessä, liikkeissä. jne.

Miten Kankaanpään leikki- ja liikuntapaikat sekä uimarannat ovat hoidettu ja turvalliset?

Kyllä ovat, mm. keväisin uimarannat tarkastetaan ja huolletaan, esim. Venesjärven uimarantaa uusitaan laitureiden osalta yhteistyössä kylätoimikunnan kanssa. Rivieeran uimaranta on hyvä ja laadukas paikka. Sinne tulee mm. ohjattua puistoliiikuntaa jne. Leikkipuistojen ja leikkipaikkojen kunnosta huolehditaan. Keskustankoulun pihapiiriin tulee jatkossa oppilaille hyvät piha-alueet ja iltaisin nämä alueet ovat kuntalaisten käytössä. Toivotaankin jatkossa, että koulujen pihat muuttuisivat lähiliikunta-alueiksi. Liikuntapaikan osalta ulkokenttiä perusparannetaan, tulossa on 3 vaiheinen liikuntakeskuksen peruskorjaus niin, että koko rakennus on kunnossa 2020 alkaen.

Nuorten käytössä oleva steittipaikka uudistuu myös jatkossa. Nämä paikat palvelevat jatkossa myös seudullisesti.

Turvallisuuden osalta on palkataan heinäkuussa 2 rantavalvojaa, jotka myös pitävät siistinä Rivieralla. Joka kevät sukeltajat käyvät puhdistamassa Rivieran rannan vesistön.

Ovatko varhaiskasvatuspalvelut (päivähoito ja esiopetus) laadukkaita ja riittäviä?
Katso edellä. Vuorohoidon tarve on laajentunut ilta ja viikonloppuhoidon osalta. Tuleva päivähoiton uudistus merkitsee elokuusta 2016 alkaen merkitsee, että vanhempien ollessa työttömiä päivähoitoa tarjotaan 4 tuntia päivässä tai 10 päivää kuukaudessa. Jatkossa uudistuu myös päivähoiton maksujen korotuksista, vähintäänkin indeksikorotusten verran. Perhepäivähoidon tarjonta vähenee jatkuvasti, eikä tarjolla ole enää halukkaita hoitajia.

Toimivatko perusterveydenhuollon palvelut neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa?

Neuvolapalvelut koetaan toimiviksi, apua saa tarvittaessa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on toimivaa. Maahanmuuttajantilanteen käsittely Kankaanpään osalta on ollut kiitettävää, lapsiperheiden terveystarkastus on ollut toimivaa, lisäksi maahanmuuttajasta ystäväksi –toiminta käynnistyy. 18.6. koulutus pidetään jatkossa Kankaanpäässä, kyseessä on vapaaehtoistoiminta suomea puhuville naisille, ystävä tulee kohdennettua maahanmuuttajaperheistä. Nuorisopsykiatrin ja perusterveydenhuollon yhteistyö, osin lastensuojelun ja osin sivistystoimen osalta vaatii jatkossa kehittämistä. Puheterapeutti ja psykologipalvelujen osalta lisä tarve.

Ovatko lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet monipuolisia?

Kankaanpäässä toimii todella paljon erilaisia yhdistyksiä ja seuroja, Kankaanpää on tältä osin erityinen, sillä harrastusmahdollisuuksia löytyy erittäin laajasti. Tämä onkin suurin lasten ja nuorten hyvinvointia ylläpitävä järjestelmä.

Onko Kankaanpään koulu- ja opiskelutarjonta laadukasta ja riittävää?

Koulun osalta laatukäsikirjassa seurataan vuoden 2016 näkemyksiä koulutuspalvelujen käyttämisestä mm. huoltajien osalta. 1 hyvä mittari on, miten paljon opettajia hakeutuu avoimma oleviin paikkoihin. Tietotekniikan osalta Kankaanpään koulut ovat hyvin kehittyneitä. Tyytymättömyys heijastuu nopeasti mm. lehtien palstoilla, mitä ei juuri ole. Lukio on toimiva koulu, opiskelijoita on riittänyt, lukio muuttumassa 3-sarjaiseksi. Sataedu ja Kankaanpään Opisto toimivat hyvin. Lukiokoulutusta ei juuri keskeytetä. Sama tilanne on toisen asteen koulutuksessa. Taidekoulu toimii edelleen ja sitä pidetään aktiivisena.

SANA ON VAPAA

Millaisia kehittämiskohteita lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden osalta Kankaanpään kohdalla tulisi saada eteenpäin?

Olisi hyvä, että jatkossa taattaisiin kaikille mahdollisuus osallistua harrastuksiin, riippumatta siitä, onko perheellä mahdollisuus maksaa harrastuksen lisenssimaksua. Tämä voisi olla yksi

kehittämiskohde. Harrastuksista ilmaisia ei ole juuri mikään. Erityisesti yksihuoltajaperheiden määrän kasvaminen voisi olla myös yksi tarve, että nuorten harrastukset olisivat halvempia.

Selvitettyjen rikosten osalta nuorista syylliseksi todettuja on kaikista nuorista 15 – 29 vuotiaiden osalta on 63,1 %. Eurassa tilanne on sama.

Lapsi- ja nuorisovaikutusten arviointi päätöksenteossa maakunnan osalta on kehittämiskohtena hyvä asia. Satakunnassa tätä ei toteuteta. Kyseessä olisi siis Kärki-hankkeen 1 teema eli lapsi- ja nuorisovaikutuksen arviointi lautakunta, hallitus- ja päätöksenteossa ylipäätään. Tähän on olemassa nykyisin hyviä välineitä. MLL tarjoaa näitä välineitä, lakimies Esa Iivonen on tulossa syksyllä Poriin puhumaan maakunnalliseen seminaariin.

Kankaanpäässä toimii nuorisovaltuusto, joka jäsenet voisivat osallistua valtuuston ja lautakuntien kokoukseen. Tämä osallistuminen on vähäistä.

Kankaanpäässä ei ole käynnistämistyötä perhekeskuksen rakentamisen osalta, vaikka tämä on ollut yhtenä kehittämisteemana Kärki-hankkeessa.

KUNTAKIERROS KARVIA 4.5.2016

Mikä kuntasi lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavista palveluista toimii?

- perhetyöntekijä toimii kodeissa tarvittaessa auttaen, neuvolaterveydenhoitaja voi tarvittaessa olla mukana työssä, perhetyöntekijä auttaa kodin arjen askareissa, lasten ja nuorten läksyjen teossa, jne., kysyntää on ollut paljon, tiistaisin ja torstaisin perhetyöntekijä huolehtii lapsista vanhempien ollessa kuntosalilla
- yhteishenki koetaan Karviassa hyvänä, ”koko kylä kasvattaa”, toisaalta nuorille ei välttämättä helposti sanota kun nuoret toimivat väärin
- koulujen osalta toimii läksyparkki, sinne voi tulla tarvittaessa tai jos haluaa tukea koulunkäynnissä läksyjen osalta, myös yläkoulussa on tämä mahdollisuus olemassa, avustajaresurssit ovat hyvät kouluissa
- vanhempien ja koulujen kanssa järjestetään luentoja, mitkä on koettu hyödylliseksi, MLL on ollut mukana näissä
- MLL toimii myös aktiivisesti, esim. järjestetään erilaisia tapahtumia, kirppismyyntiä, jne., koko perhe voi olla mukana tapahtumissa,
- VPK on hyvin aktiivinen, nyt edelleen on olemassa useita ryhmiä eri nuorille

Karviassa uudistusta tai kehittämistä kaipaa? Miksi?

- 2 kertaa on pyydetty esim. lastenhoitoapua viikonloppuisin tai iltaisin, muuten voi olla myös väsymystä vanhemmissa (MLL:llä ollut aiemmin lastenkaitsijoiden apurinki, mutta tähän eivät säännökset enää anna mahdollisuutta), maksu koettiin myös suureksi
- haaveena on myös liikuntakerho lapsille ja nuorille, missä voisi kokeilla eri lajeja vaihtelevasti ns. vähemmän liikkuville lapsille ja nuorille, hyvä ravitseminen ja sen noudattaminen olisi myös 1 teema ko. kerhossa

- valtuustossa olisi hyvä käsitellä jatkossa erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin asioista, Haavisto on tehnyt aiemmin valtuustolle ehdotuksen koulun nuorisotyöntekijän viran perustamisesta, joka saisi kontaktin tuleviin nuoriin jo lapsuusvaiheessa
- iltanuorisotyöntekijä, joka on kentällä iltaisin, olisi hyvä olla olemassa
- koulujen välistä yhteistyötä tulisi lisätä, ei niin, että kyseessä olisi eri kilpailuja, vaan niin, että esim. koko kylän 2 lk jne. olisivat yhdessä ryhmäytymässä keskenään, näin voitaisiin toimia kaikkien peruskoulun ikäluokkien kohdalla, vuorottelu voisi toimia tässäkin koulujen osalta, puitteita tähän toimintaa olisi paljon
- kiusaamisongelma on myös olemassa varsinkin yläkouluikäisten kesellä, nuoret voivat olla todella julmia toisilleen, tätä on huomattu jo ala-asteella

Miten hyvin kunnan palveluista tiedotetaan?

- kunnan nettisivuja päivitetään säännöllisesti, facebookissa ja lehdessä tiedotetaan riittävästi, kunnan oma lehti on mahdollisesti tulossa jatkossa
- kunnanjohto tiedottaa tarvittaessa
- parantamisen varaa on myös olemassa tässä asiassa

Miten Karvian leikki- ja liikuntapaikat sekä uimarannat ovat hoidettu ja turvalliset?

- koulujen pihoissa oleva leikkipaikat ovat kunnossa, päiväkodin pihalla on olemassa perusleikkikohteet
- 2 – 5-vuotiaiden kohdalla on puutetta leikkipaikasta, myös leikkimökkiä tarvittaisiin
- uimarantojen osalta järvesissä on helposti levää, mikä estää uimisen, PikkuYterissä on tällä hetkellä heikkotasoinen vesi, seurakunnan leirikeskuksen ranta on hyvässä kunnossa, esteettömyyttä ei ole riittävästi huomioitu uimapaikkojen sekä kunnan muiden toimipisteiden kohdalla

Ovatko varhaiskasvatuspalvelut (päivähoito ja esiopetus) laadukkaita ja riittäviä?

- päivähoito on toimivaa, laadukasta, kaikki halukkaat pääsevät nopeasti päivähoitoon niin halutessaan, elokuun alusta 2015 alkaen käynnistyi päiväkotiryhmä, missä on 2 osastoa, 2 perhepäivähoitajaa, vuorotyöläisille ei olemassa nyt päivähoitoa, mutta sitä pitää hakea tarvittaessa
- eskari opettajien taidot koetaan ammattitaitoisiksi, kiertävä erityislasten-tarhanopettaja käy myös päivähoitopaikoissa

Toimivatko perusterveydenhuollon palvelut neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa?

- neuvola, päivähoito ja esiopetus tekee paljon yhteistyötä, neuvolatoiminta koetaan tästä käsin hyvänä, toisaalta viestiä on tullut, että lastenneuvolan henkilökuntaa tulisi kouluttaa lisää, palautetta voitaisiin antaa suoraan neuvolan henkilökunnalle, Karviaan olisi hyvä saada ultraäänilaite, neuvolassa olisi hyvä kiinnittää enemmän huomiota lapsen yli- ja / tai alapainoon konkreettisen avun muodossa, toisaalta osin ohjeistusta on kuitenkin saatu keskussairaالاتasolla, apu olisi hyvä saada Karviassa
- kouluterveydenhuolto koetaan hyvänä ja sieltä saa apua
- koulupsykologipalveluissa on edelleen jonotusta, mutta nyt resurssia on ollut enemmän
- aikuisten terveydenhoito toimii hyvin, lääkäriaikoja on saanut hätätilanteessa kiireellisenä, kiireettömiä aikoja ei ole helppoa saada
- hammaslääkäritilanne on parantunut

- päihde- ja mielenterveyspalvelujen osalta aikuisen tulisi itse havaita ongelmansa ja näin palvelu voitaisiin saada toimimaan, mutta palvelu sijaitsee Kankaanpäässä, mikä voi aiheuttaa pulmaa monelle,
- poliisi näyttäytyy usein Karviassa
- on hyvä, että voi valita Seinäjoen tai Porin keskussairaaloiden palveluista

Ovatko lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet monipuolisia?

- vapaa-ajan ja liikunnan palvelut ovat hyvät, mahdollisuuksia on paljon, lähiliikunta- aluetta on koko ajan kehitetty, osa kuntalaisista on aktiivisempia, - seurakunnan kerho on ollut aina hyvä ja perinne on ollut pitkään Karviassa
- 4 h toimii hyvin aktiivisena, erityisesti nuorisokasvatuksen muodossa, tästä työstä puuttuu ammatillinen ote nuorten ohjaamiseen, nuoria olisi hyvä saada pois kaduilta ja tilanne mukavaa, kivaa yhteistä tekemistä niin, että aikuinen ohjaaja olisi mukana
- aiemmin nuorisopastori oli nuorten mukana iltaisin ja viikonloppuisin, mutta tätä toimintaa ei ole enää
- vapaaehtoisia voitaisiin pyytää tähän toimintaan, tilat voisivat olla auki, myös isät olisi hyvä saada mukaan ”vahtimaan” nuoria viikonloppuisin
- teatteritoiminta on aktiivista ja virkeää.

Onko Karvian koulu- ja opiskelutarjonta laadukasta ja riittävää?

- toivotaan, että peruskoulu pysyisi nykyisenlaisena, toisaalta kyläkoulujen sulkeminen on myös hyvä seikka, tämä asia jakaa mielipiteitä
- nuorilla on kuvataideopetusta Petäjäopetuksen kautta
- opinto-ohjaus on parantunut aiemmasta, silti olisi hyvä saada myös yläkouluikäiset käymään yrityskylässä, tämä ilmeisesti toteutuu
- isoihin opintomessuihin olisi hyvä saada osallistua
- jatko-opintojen osalta esim. Honkajoelle on järjestetty hyvin kuljetus
- linja-autokuljetus toteutuu keskustasta Kankaanpään Sataeduun, tosin kauempaa pitää hankkia oma kyyti linja-autolle

SANA ON VAPAA

Millaisia kehittämiskohteita lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden osalta Karvian kohdalla tulisi saada eteenpäin?

Lasten ja nuorten olisi hyvä saada jatkossa esim. kouluissa omia ideoitaan esille opetussuunnitelmiin liittäen ja muutoinkin koulun sisäiseksi toiminnaksi. Tähän uusi opetussuunnitelman ohjaa. Laatukäsikirjassa kunnassa, seurakunnan jne. pitääkin huomioida lasten ja nuorten hyvinvointia. Myös koulujen arjessa olisi hyvä huomioida nykykehitys (huivin, pipon yms. pitäminen koulussa, onko haitallista vai järkevää?). Käytöstävät olisi hyvä pitää yllä jatkuvasti ja vaatia niitä.

KUNTAKIERROS POMARKKU 18.5.2016

Mikä kuntasi lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavista palveluista toimii?

- hoitopaikkoja on hyvin saataville päivähoitoikäisille, toisaalta perhepäivähoitopaikka voi olla kaukana omasta kodista
- osa harrastustarjonnasta on vaatimatonta, mutta laajaa urheilun alueella
- aiemmin toiminut mm. lennökkikerho yms., nyt innostusta ei ole ollut ryhmien perustamista ajatellen
- koulukuraattoripalvelu on toimivaa ja sen toivotaan säilyvän samankaltaisena
- Yhteisöllinen Pomarkku –hanke pyrkii kehittämään nyt uusia toimintoja
- uusi Monitoimihalli on erinomainen uudistus

Mikä Pomarkussa kaipaa uudistusta tai kehittämistä? Miksi?

- nuorisotilan auki pitäminen on ollut haasteellista, nuorille ei ole varsinaista paikkaa missä viettää aikaa
- päivähoidon keskittyminen pienten osalta perhepäivähoitoon voi merkitä lapsen siirtämistä paikasta toiseen lyhyen ajanjakson aikana
- koulupsykologipalvelun hoitaminen tarpeen mukaisella tavalla
- seurakunnan perhekerho on tällä hetkellä ainut alle kouluikäisten perheiden kohtaamispaikka, tätä varten olisi hyvä olla muutakin lapsiperheille suunnattua toimintaa
- MLL voisi mahdollisen tilan saadessaan järjestää perhekahvilaa ja nuorten ”olohuone” –tilaa

Miten hyvin kunnan palveluista tiedotetaan?

- kuntatiedote jaetaan jokaiseen kotiin, facebook sivut tiedottavat myös ajankohtaiset kunnan asiat
- koulujen Wilma-viestien mukana toimitetaan jonkin verran kuntalaisia koskevia tiedotteita

Miten Pomarkun leikki- ja liikuntapaikat sekä uimarannat ovat hoidettu ja turvalliset?

- leikki- ja liikuntapaikat ovat kohtuullisen hyvät ja hoidetut, talkootoiminta on tässä suhteessa aktiivista, myös kunta ylläpitää leikki- ja liikuntapaikkoja
- Valkjärven ja Kerimannin uimaranta ovat hoidetut

Ovatko varhaiskasvatuspalvelut (päivähoito ja esiopetus) laadukkaita ja riittäviä?

- katso edellä perhepäivähoidon osalta
- esikoulun osalta ryhmien jakaminen kahteen on saanut osin negatiivista palautetta,
- avoimen päivähoidon käynnistyminen on ollut suunnitteilla

Toimivatko perusterveydenhuollon palvelut neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa?

- kouluterveydenhoitopalvelun osalta jokapäiväinen läsnäolo voisi olla hyvä asia, muutoin palveluun ollaan erittäin tyytyväisiä
- lääkäriaikoja on hyvin saatavilla
- hammaslääkäriaikoja saattaa joutua odottamaan, särkyaikoja on saatavilla

- neuvolapalvelut koetaan hyvinä ja toimivina

Ovatko lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet monipuolisia?

- nuorten harrastusmahdollisuudet eivät ole monipuolisia, jos lapsi tai nuori ei ole liikunnallinen, harrastuksia ei juuri löydy
- VPK, partio ja teatteri-toiminta on myös vaihtoehto
- kouluissa toimii muutamia kerhoja, kuten tekninen ja musiikki-kerho, hygieniapassi-koulutus toteutuu muutaman vuoden välein, kevään 2016 aikana on toiminut RC-kerho

Onko Pomarkun koulu- ja opiskelutarjonta laadukasta ja riittävää?

- kouluissa oppilasmäärien osalta valinnaisuus on osin vähäistä, mutta perusasiat ovat koulujen osalta kunnossa ja toimivia
- lukion sijaitseminen Pomarkussa on hyvää ja toimivaa, oppilaat kohdataan yksilöllisesti
- ammatillisen koulutuksen matkojen kustantaminen kelakorvauksen jälkeen on hyvä palvelu ja auttaa nuoria saamaan tutkinto
- peruskoulusta tutustumismahdollisuudet eri koulutuspaikkoihin on hyvä palvelu, tämä ehkäisee myös osin syrjäytymistä nuorten kohdalla

SANA ON VAPAA

Millaisia kehittämiskohteita lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden osalta Pomarkun kohdalla tulisi saada eteenpäin?

Kevyemmän puuttumisen järjestelmä, esim. vanhemman ollessa väsynyt lapsen hoitamiseen, olisi hyvä kehittämiskohde

KUNTAKIERROS SIIKAINEN 11.5.2016

Mikä kuntasi lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavista palveluista toimii?

- palvelurakenteesta, tuottamisesta ja tasosta on parhailaan käyty paljon keskustelua kunnassa, palvelut ovat nyt hyvät, lakisääteinen mini on ylitetty monissa kohdissa, taloudellinen näkemys edellyttää jatkossa pienemmällä resurssilla ko. palvelujen tuottamisen

Siikaisissa uudistusta tai kehittämistä kaipaa? Miksi?

- nuorisovaltuusto tai muu nuorten demokraattinen toiminta on edelleen organisoimatta ja tämä toiminta tulisi saada aktiivisesti liikkeelle
- esim. vapaaehtoisuuteen perustuva, nuoria koolle kutsuva kokousmenettely voisi toimia jatkossa ns. kevyempänä mallina ko. asiassa

Miten hyvin kunnan palveluista tiedotetaan?

- asiakastiedotus on hyvää, päivähoito/koulu/ yms. tiedottaa vanhempia ja lapsia tarvittaessa, avoin tiedottaminen kuntalaisille tapahtuu joka kotiin jaettavana kuntatiedotteena 1 kertaa / kk, liikunta- ja nuorisopuolen tapahtumat tiedotetaan myös kunnan sivuilla netissä,

nuorisotapahtumat seurojen yms. tapahtumista tiedotetaan myös koulun ja päivähoidon kautta

Miten Siikaisten leikki- ja liikuntapaikat sekä uimarannat ovat hoidettu ja turvalliset?

- PoSa ympäristöterveystarkastaja tarkastaa yleiset kunnan ylläpitämät vastaavat paikat, 52 järveä sijaitsee Siikaisten alueella, 4 niistä sijaitsee Siikaisten lähikylissä

Ovatko varhaiskasvatuspalvelut (päivähoito ja esiopetus) laadukkaita ja riittäviä?

- palvelu on laadukasta, henkilöstö on osaavaa ja koulutettua, henkilökuntaa on riittävästi, päivähoiton saa nopeasti tarvittaessa, päivähoitotoiminta keskittyy keskustan alueelle, pidempää kuljetusmatkaa kompensoidaan päivähoitomaksuissa, kunnan toiminnan luonnosstrategiaan lisätään mahdollisuus myöntää sosiaalisin perustein päivähoitoa myös naapurikuntien päivähoidosta, myös palvelusetelitoimintaa tullaan kehittämään yksityiseen perhepäivähoiton saamiseksi kuntaan

Toimivatko perusterveydenhuollon palvelut neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja aikuisten palveluissa?

- oppilashuolto ja sosiaalipalvelujen tuki toimii hyvin tällä hetkellä, kuraattorin toiminta on hyvää ja saumatonta, verkostopalavereja voidaan järjestää saumattomasti usean viranhaltijan toimesta perheiden asioissa
- kouluterveydenhoitaja on hyvin saatavilla koululaisien tarpeisiin, koululaisten ohjelmanmukaiset tarkastukset on saatu hyvin toteutettua
- hammaslääkäripalvelu on ollut hieman haasteellista tilaremontin vuoksi, tarkastusaikoja on pitänyt siirtää eteenpäin, toisaalta osin vanhempien oma vastuu lapsen hampaiden hoidossa kotona on vähentynyt

Ovatko lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet monipuolisia?

- liikunnan osalta paikalliset seurat mm. Naisvoimistelijat ja Sisu, kunnan kautta toimii erilaisia kerhoja, perinteiset nuorisoseurat esim. 4 h –kerho yms. vähentäneet toimintaansa koska vetäjiä ei enää helposti löydy, joukkuelajeissa käydään jonkin verran naapurilajeja harrastamassa (jääkiekko, suunnistus)
- hankkeiden kautta toteutetaan erilaisia kerho-toimintoja päivähoito- ja kouluikäisille, kuten ratsastus- ja laskettelu-, salibändipäiviä yms., kevään aikana on toiminut välkkärisähly eli välitunneilla on pelattu sählyä koulussa
- osa siikaislaisista nuorista aloittaa tutustumisen eri instrumentteihin Kankaanpään musiikkiopiston järjestämänä, opetus tapahtuu Siikaisissa tai Merikarvialla, kylissä toteutuu myös kansanopistojen piirejä
- kansalaisopiston toiminta on Siikaisissa aktiivista ja isossa roolissa kaikenikäisten liikuttamisen sekä harrastamisen suhteen
- seurakunnalla toimii nuorisotyöntekijä, seurakuntatoiminta saavuttaa paremmin alle kouluikäisiä ja toisaalta rippikouluikäisiä lapsia / nuoria

Onko Siikaisten koulu- ja opiskelutarjonta laadukasta ja riittävää?

- naapurikuntien pienet lukiot kilpailevat tehokkaasti siikaislaisista 9-luokkalaisista nuorista (maksuton kuljetus, maksuttomat oppikirjat ja tietokoneet), toisen asteen ammatilliseen opetukseen pääsee osallistumaan päivittäin Kankaanpään Sataeduun nopeiden kulkuyhteyksien johdosta,
- perusopetus toimii hyvin ja laadukkaasti, ryhmäkoot on pystytty pitämään pieninä, perusopetuksessa on 120 oppilasta, ryhmäkoot ovat keskimäärin n. 13 oppilasta, lisäksi koulussa toimii 2 erityisopettajaa, lisäksi toimii 2 koulunkäyntiavustajaa, erityisoppilaat pystyvät pääosin käymään koulua omassa kunnassaan

SANA ON VAPAA

Millaisia kehittämiskohteita lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden osalta Siikaisten kohdalla tulisi saada eteenpäin?

Lasten harrastaminen on nykyisin paljon vanhempien oman jaksamisen ja kuljetusmahdollisuuksien varassa. Tässä olisi hyvä jatkossa miettiä, miten vanhempien vastuuta tässä asiassa voitaisiin lisätä. Matkat naapurikuntiin erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin esim. ryhmäliikunnan suhteen ovat maltilliset, naapurikunnissa toimii myös paljon erilaisia urheiluseuroja. Osa vanhemmista kuljettaa nuoriaan aktiivisesti, mutta osalla on omassa elämässä niin paljon murheita muutonkin ettei harrastamiseen riitä voimavaroja.

Nuorisotalolla ei enää juuri nuoriso käy, myöskään iltaisin tai viikonloppuisin nuoret eivät enää vietä aikaa Siikaisten keskustassa.

Nuoret viettävät osin paljon aikaa netissä ja nuoret eivät paljon vietä aikaa yhdessä muiden samanikäisten kanssa. Tulevaisuudessa tämä ilmiö saattaa lisääntyä.

Tupakointi on hyvin vähäistä alle 18-vuotiaiden kesken. Alkoholi- ja huumekekokeilut on jäänyt tällä hetkellä erittäin vähäisiksi. Kotibileistä ei juuri ole ollut huolta, koulun järjestämissä disko-illoissa ei ole ollut mitään huolta tältä osin.

12. LÄHTEET

Kuntaliitto 2008; Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa, Opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan, Osa 1. Suunnitelman valmistelu

STM 2014; Lastensuojelun laatusuositus

Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy 20165; Satakunnan ja Varsinais-Suomen nuorten elinolosuhteiden tutkimus

PoSa 2015; Tilinpäätös, tasekirja 2015